

V ČÍSLE: ● In memoriam Richard Rybář ● Kongres ESTA ● Rozhovor so Siegfriedom Palmom ● Premiéra v SND ● Recenzie – D. Rusó a Moyzesovo kvarteto na CD ● Mozartov Figaro vo Veľkom divadle ● Infojazz ● Informácie ● Servis HŽ

Hudobný život '95

ROČNÍK XXVII.

4 Sk

5. 4. 1995

7

VYROVNANIE

Najaktuálnejšou témou dnešných dní je určite podpísanie Zmluvy o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Slovenskou a Maďarskou republikou v Paríži. Tento živý ohlas parížskeho aktu v domácom i zahraničnom prostredí poukazuje na význam tejto udalosti. Diskusie, ktoré momentálne prebiehajú o možnosti rôzneho výkladu niektorých myšlienok či pasáží, sú síce zaujímavé, ale irelevantné k historickému významu. Zrejme ešte málo si uvedomujeme fakt, že táto zmluva bola nevyhnutnosťou, historickou a perspektívou nutnosťou. Doterajší bezbrehý stav jednostranného kladenia požiadavok bol už neúnosný. Pravda, žiadna zmluva nie je tak dokonalá, aby ďalšia nemohla byť dokonalejšia, ale rozhodný krok bolo potrebné urobiť. Odhladnuc od niektorých háklivých politických pasáží, však terajšia zmluva, ak bude ratifikovaná, môže práve v oblasti výmeny kultúrnych a umeleckých hodnôt priniesť zvrät terajšej situácie. Pravda, za podmienky, že obe strany budú túto zmluvu chápať ako dobrý úmysel priniesť do vzájomných vzťahov objektívne a demokratické vyrovnanie doterajších praktík. Osobne sa domnievam, že kľúčový význam zmluvy je v tom, že potvrdzuje rovnocenné partnerstvo pri aktivizácii a revitalizácii kultúrnych a umeleckých vzťahov.

Pravda, vo vedomí našej hudobnej spoločnosti ešte dlho budú prevažovať historické fakty, ktoré jednoznačne svedčia o vysoko nadštandardnom uplatňovaní maďarskej hudobnej kultúry v našom prostredí. Všetci vieme, a mali by si toho byť vedomí aj štátni a politickí činitelia, že maďarská hudba mala v slovenských hudobných inštitúciách vždy otvorené dvere - v niektorých takmer domáce postavenie, že tu boli vytvorené podmienky aj pre vysoko nadštandardné rozvíjanie aj kreatívnych umeleckých projektov. Na strane druhej stačí si pozrieť programy druhej strany, koľko sa za celé roky nájdeme slovenskej hudby, interpretov, koľko informácií o slovenskej hudobnej scéne priniesol napríklad časopis *Musik*. Pravda, to nechce byť inšinuácia, ale isté pripomenutie, že nulový štartovací bod po ratifikácii zmluvy by sa mal riešiť gentlemanským gestom. Veď Bélu Bartóka či Kodályu žiadna zmluva nenútila venovať sa štúdiu slovenského folklóru, ani nás nik nenútil venovať pozornosť špičkám maďarskej hudby na čele s Bartókom, ktorého si aj v tomto roku pripomenieme. Nielen na BHS formálne, ale ako súčasť svetovej kultúry.

Pasáž zmluvy, ktorá konštatuje, že obe zmluvné strany sa zaviazali na „rozvíjanie spolupráce v oblasti kultúry, vedy a školstva“ by nemala byť formalitou, právnickou rétorikou. Zmluva ďalej podporuje „spoluprácu medzi našimi inštitúciami, organizáciami, združeniami, zväzmi, obcami a samosprávami, skupinami založenými na základe občianskych iniciatív, ako aj medzi jednotlivcami, založenú na vzájomných potrebách a záujmoch“. Tu, v tejto vete treba hľadať kľúč k dešifrovaniu zmluvy, k jej perspektívnemu naplneniu adekvátnym obsahom. Očakávame preto s nádejou, že na oboch stranách sa nájdú rozumní ľudia, ktorí toto historické kultúrne vyrovnanie, budú pociťovať aj ako kultúrne partnerstvo v kultúrnej Európe, ako nový prvok v integrujúcej sa Európe, ktorá už v týchto dňoch začína stierať geografické hranice. Toto historické kultúrne vyrovnanie by však nemalo ísť nad rámec národnej identity, ale malo by vypovedať o našej obojstrannej schopnosti moderne riešiť vzájomnú kultúrnu a umeleckú spoluprácu. **MARIÁN JURÍK**

MUSIK MESSE s novým prvkom

Trend k aktívnemu muzicírovaniu

Frankfurtský hudobný veľtrh, ktorý sa v dňoch 8.-12. marca t. r. konal za rekordnej účasti viac ako 88 tisíc návštevníkov zo 100 krajín sveta, svedčí nielen o jeho rastúcej popularite, ale predovšetkým význame pre výmenu medzinárodných skúseností a pre pružnejšie nadväzovanie obchodných kontaktov. Hudba to v súčasnosti nikde nemá ľahké, preto hľadanie nových kontaktných možností smerom k verejnosti je oceňované vo všetkých vyspelých krajinách.

Dominantou tohtoročného frankfurtského hudobného veľtrhu bol projekt „Pro Light & Sound“, ktorý forsíroval vystavovanie profesionálnej svetelnej, zvukovej a scénickej techniky, čo znamená podstatnú modernizáciu hudobných produkcií najrôznejšieho druhu, využívajúc digitálne a počítačové systémy. Početní obchodníci, ale aj hudbomilovní návštevníci tu opäť mali možnosť vidieť, počuť i vyskúšať si najrôznejšie hudobné nástroje, nahrávacie i reprodukčné systémy.

Popri propagačnom efekte, druhým dôležitým momentom veľtrhu je obchodná činnosť, ktorá v tomto roku bola podľa oficiálnych správ vedenia veľtrhu veľmi pozitívna, pretože veľtrh dnes naozaj ponúka najvyššiu dostupnú kvalitu. S tým súvisí aj rast odborných návštevníkov a to nielen zo strany doterajších, stálych európskych krajín, ale rastie aj počet návštevníkov z východnej Európy. Napríklad z Maďarska, Česka, Slovenska a Poľska sa oproti minulému roku počet návštevníkov zvýšil až o 40 %. Tohto roku sa tiež zvýšil aj počet návštevníkov zo západných krajín, najmä z Brazílie. 81 % odborných návštevníkov (čo je 55 % všetkých návštevníkov) veľtrhu tvorili odborníci z

obchodu, remesiel, služieb a rôznych hudobných povolanií, ktorí v dotazníku uviedli, že veľtrh dokázal uspokojiť ich obchodné závery.

Popri obchodnej činnosti veľtrh skúma aj dopyt po hudobných nástrojoch určených pre domáce muzicírovanie. Bohatá ponuka pre domáce muzicírovanie výrazne podporuje kreatívny vzťah k hudbe. Podľa štúdia frankfurtského veľtrhu, v Nemecku je až okolo 6 a pol milióna ľudí, ktorí aktívne doma pestujú hru na hudobné nástroje. Potvrdzuje to aj prevádzkový riaditeľ veľtrhu Dr. Michael Peters, ktorý konštatoval: „Budeme sa veľmi usilovať, aby všetky aspekty aktívneho muzicírovania našli v budúcnosti svoj domov vo Frankfurte a na druhej strane sa budeme usilovať, aby veľtrh spätne propagoval aktívne muzicírovanie u ďalších návštevníkov“.

Frankfurtský veľtrh pre budúci rok očakáva ďalšie prehĺbenie propagačnej činnosti. Zachovaná zostane aj doterajšia rámcová programová koncepcia, ktorá bola vcelku pozitívne hodnotená. Početné javiskové produkcie, od ťažiskovej témy „akustický klavír“, cez scénické show-programy, viac ako 100 sólistických vystúpení, workshopy, semináre, disku-

sie, spoluvytvárali harmonickú pracovnú atmosféru. Za vyvrcholenie programovej časti veľtrhu bolo považované predvedenie Pucciniho opery *Bohéma* vo festivalovej hale a udelenie „Frankfurtskej hudobnej ceny na rok 1995“, ktorú získala nemecká violistka Tabea Zimmermann za vynikajúce výkony v Nemecku a v zahraničí.

Budúci hudobný veľtrh vo Frankfurte sa bude konať 13.-17. marca 1996 a jeho ústredným projektom bude opäť „Pro Light & Sound“ vo Frankfurte. Na záver veľtrhu oznámili, že prvý medzinárodný veľtrh pre hudobné nástroje a javiskovú techniku „Musik-Show-Technik '95“ bude 2.-7. októbra t. r. v Moskve v priestoroch výstavníka na Krasnaja Presnja.

Ako vidno vo svete, i napriek veľkému technickému pokroku, intenzívnej výrobe, kladú veľký dôraz aj na domáce muzicírovanie. Dúfajme, že náš obdiv k mechanickým reprodukčným médiám ustane a opäť sa do našich domácností dostanú hudobné nástroje ako prejav kreativity a aktívneho záujmu o hudbu všetkých druhov a žánrov.

M. J.

Snímky M. Jurík

POČTA UMELKYNI

Snímky: M. Jurík

Pri príležitosti vzácného životného jubilea Márie Hubovej-Kišonovej, usporiadala Slovenská hudobná únia 14. marca t. r. v Zichyho paláci srdečné a umelecky cenné stretnutie našej hudobnej verejnosti s jubilantkou. V umeleckom programe účinkovali jej žiačky Hana Štolfová-Bandová, Elena Holíčková a Jana Šomošiová, ktoré vhodným, symbo-

licky zvoleným repertoárom pripomenuli spevácke a pedagogické pôsobenie jubilantky na scéne opery Slovenského národného divadla a na pôde Vysokej školy muzických umení. Na záver umeleckého programu Dr. Jaroslav Blaho moderoval spontánny a nenútený dialóg s umelkyňou, ktorý obsahoval celý ambitus jej bohatej a mnohovrstvej umelec-

kej kariéry. Po pozdrave predsedu Rady Slovenskej hudobnej únie, Petra Dvorského a gratuláciách prítomných, rozprúdilo sa s pani Máriou Hubovou-Kišonovou neformálne spoločenské stretnutie.

Vážená pani profesorka,

dovoľte, aby sme Vám úprimne a z celého srdca zablahoželali k Vášmu vzácnemu životnému jubileu.

V týchto dňoch si viac ako inokedy, spolu s celou našou hudbymilovnou verejnosťou pripomíname obdobie Vášho pôsobenia vo sfére slovenskej hudobnej kultúry.

Dovoľujeme si vyjadriť úprimné a priateľské uznanie, ocenenie Vašej umeleckej práce v divadle, na koncertných pódioch doma i v zahraničí, Vašej pedagogickej a ďalšej činnosti v oblasti slovenského hudobného života.

Za všetku Vašu doterajšiu prácu Vám osobne, ale i v mene celej členskej základne Slovenskej hudobnej únie a osobitne Spolku koncertných umelcov vyslovujeme úprimné poďakovanie.

Vážená pani profesorka, do budúcich rokov Vám želáme ešte veľa, veľa zdravia, tvorivých síl a spokojnosti v osobnom i rodinnom živote, pričom si dovoľujeme vyjadriť presvedčenie, že svojimi vzácnymi radami a názormi budete naďalej prispievať k rozvoju slovenskej hudobnej

kultúry.

S prejavom hlbokkej úcty
Peter Dvorský
predseda Rady SHU

Bratislava 14. marca 1995

Na počesť jubilujúcej prof. MÁRIE KIŠONOVEJ-HUBOVEJ pripravil KLUB PRIATELOV OPERY SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO DIVADLA dňa 19. 3. 1995 veľkolepé matiné. Pred naplneným hľadiskom jej domovskej scény pozdravili jubilujúcu umelkyňu bývalí kolegovia a jej žiačky. Znova znel aj lúbezný soprán M. Kišonovej-Hubovej - i keď tentokrát iba z nahrávok. (AKV)

SEMINÁR O HUDOBNEJ KRITIKE

Priam symbolicky, práve počas jubilejnej - 75. sezóny SND, usporiadala Slovenská muzikologická asociácia spolu so Združením slovenských divadelných kritikov a teoretikov SSN a Kabinetom divadla a filmu SAV odborný seminár venovaný problematike opernej kritiky. Jeho ambíciou bolo obsahovať túto zložitú oblasť kritickej reflexie v čo najširšom diapazóne od metodologických a estetických otázok kritiky cez rôzne spôsoby a prístupy k hodnoteniu, až po historický pohľad na opernú kritiku na Slovensku na jednej strane a jej možnosti v súčasnom opernom živote na strane druhej.

Fenoméni kritiky, spôsob a prístup ku kritickej reflexii interpretačného výkonu či diela je vždy predovšetkým individuálnym názorom, limitovaným určitými dobovými, všeobecne uznávanými hodnotovými kritériami. História zaznamenala viaceré omyly a nepochopenia umeleckých počínov, ktoré z rôznych príčin vo svojom čase nenašli adekvátnu odozvu kritiky a ich hodnotu napokon, ako vždy, preveril až čas. Takéto historické zadostučinenie je však výsadou iba umeleckého artefaktu - hudobnej skladby resp. výtvarného či literárneho diela, na rozdiel od interpretačného výkonu, ktorý, pokiaľ ho nezachytí nahrávacia technika, je umením záračného okamihu. V tom je zodpovednosť i obmedzenie kritiky interpretácie, kde dobrý kritik je vlastne ideálny poslucháč, schopný zachytiť čo najvernejšie prchavý zážitok a zhmotniť počuté v literárnom spracovaní. Dobrá a kvalitná recenzia je teda súradnicou individuálnej schopnosti vnímať, „naladiť“ sa na rovnakú frekvenciu s interpretom a na základe vzdelania a predchádzajúcich skúseností sprostredkovať svoj umelecký zážitok čo najvernejšie. Operná kritika patrí určite k najnáročnejším, veď opera ako multimediálny dramatický útvar koncentruje v sebe široké spektrum rôznorodých umeleckých prostriedkov. Operný kritik nevystačí so znalosťami a schopnosťou reflektovať hudobné stvárnenie, ale musí obsiahnuť všetky zložky tohto zložitého syntetického hudobného tvaru: výtvarnú, réžijnú, dramatickú stvárnenie... Aj preto nie je jednoduché „vyškoliť“ kvalitného operného kritika a zrejme i preto je aj u nás počet kritikov permanentne sa venujúcich opernej kritike nevelký.

I z tohto dôvodu bolo veľmi potrebné a chvályhodné, že sa konečne po rokoch uskutočnilo podujatie venované problematike opernej kritiky. Hoci seminár aj z dôvodov neúčasti niektorých pôvodne avizovaných referentov neobsiahol všetky plánované tematické okruhy, zaoberal sa aj tak pomerne širokým spektrom kritickej praxe. Globálny pohľad na problematiku opernej kritiky od osobnosti kritika, inšpiračných zdrojov, cez tvorbu kritérií, vzťah kritiky k realizátorom i

obecenstvu, až po etickú stránku kritiky ponúkol úvodný referát Miloslava Blahynku (*Inšpiračné zdroje opernej kritiky*). O potrebe konfrontácie domácej opernej produkcie so zahraničnou pri tvorbe čo najobjektívnejších hodnotiacich kritérií, ale aj o nutnosti rozlišovať erudovanú kritickú reflexiu od tzv. propagačnej publicistiky, s použitím konkrétnych príkladov z praxe, napríklad porovnanie dramaturgie domácich operných scén s niektorými zahraničnými opernými domami, či pohľad na štýlovosť interpretácie Rossiniho a Wagnera z hľadiska zahraničných inšpirácií referoval Pavol Unger (*Zahraničné operné inšpirácie a ich vplyv na tvorbu hodnotiacich kritérií*). Zaujímavá a podnetná bola umelecká reflexia Igora Podrackého (*Malá improvizácia o divadle a opernej kritike*) na tému opera a rôzny spôsob kritického hodnotenia či skôr poetického opisu umeleckého zážitku z operného predstavenia v jeho celistvosti a jedinečnosti. Edita Marenčinová vo svojich *Margináliách o opernej kritike a ku kritike* sa vyslovila o. i. k otázke potrebnosti literárneho vzdelania kritika a poukázala aj na problém obmedzeného priestoru v masmédiách, ktorý nedovoľuje dostatočne podrobne a fundovane zhodnotiť opernú inscenáciu.

František Turák (*Opera a operná kritika v súčasnosti*) hovoril o pretrvávajúcom konzervativizme v kritických náhľadoch, keď pre zaužívané európske hodnotové a štýlové kritériá by mohli byť inšpiráciou aj mimoeurópske kultúry. História banskobystrickej opery z pohľadu opernej kritiky, s poukázaním na potrebu poznať i okolnosti a podmienky vzniku opernej inscenácie, priblížil referát Evy Michalovej (*Opera v Banskej Bystrici*). Miesto kritiky v procese etablovania sa nového operného diela i prínos kritických dobových recenzií z pohľadu historického, porovnanie vtedajších a súčasných názorov kritikov na operu Kováč Wieland J. L. Bellu bolo ťažiskom referátu Jany Lengovej, ktorý zakončila zvuková ukážka zo spomínanej opery.

Záverečná diskusia bola veľmi dôležitou a podnetnou súčasťou seminára. Odkryla mnohé problémové oblasti operného umenia, nielen z pohľadu jeho kritického hodnotenia, ale aj v názoroch na tvorbu dramaturgie či rozličných „intímnych“ problémov tvorcov opernej inscenácie. Vystúpenie veľkej osobnosti slovenského operného života, pani Mimi Kišonovej-Hubovej akoby podčiarklo a zhrnulo celé podujatie a bolo aj výkričníkom do radov kritickej obce. Veď slabá účasť na tomto podujatí najmä z radov mladšej a najmladšej generácie potencionálnych kritikov len potvrdila jej konštatovanie o malom záujme o tento druh hudobnej kritiky i potrebu častejších takýchto stretnutí.

MARTINA HANZELOVÁ

JUBILANT GERHARD AUER

Archív HŽ

Celoživotným postom sa Gerhardovi Auerovi stala opera SND. Žiak dlhoročného dirigenta bayreuthských festivalov a šéfa Mnichovskej opery Josepha Keilberta, vstúpil do nej ako dvadsaťpäťročný a jeho impozantný zjav za dirigenským pulcom tu dominuje už viac ako štyridsať rokov. Po korepetitorských začiatkoch našťudoval niekoľko baletných predstavení, aby potom natrvalo upísal svoj umelecký život opere. Patrónmi na tejto ceste mu boli starší kolegovia L. Holoubek, J. V. Schöffler a T. Frešo. Dnes dirigent Auer spomína na svoje uvedenia obľúbených Mozartových oper ako Figarovu svadbu, alebo Dona Giovanniho, na viackrát našťudovaného Barbiera od obdivovaného Rossiniho, z ktorého skladieb vlastní bohatú fonotéku, na verdiovky - Traviatu, Macbetha, či svojho nekonečného tridsaťročného Nabucca, ktorým teraz oslaví svoje sedemdesiatiny v opere SND dňa 11. 4. 1995. Auer dirigoval i také skvosty historickej opernej literatúry ako Händlovho Xerxa, Gluckovu Ifigéniu v Aulide, či Haydnov Svet na

Mesiaci, ktorý v SND odznel iba raz, potom Fidélia, Múdra žena, Veselé panie z Windsoru, Fra Diavola a Sedliacku česť, ktorú tri mesiace dirigoval v Ankare. Auerovi sú veľmi blízke slovenské opusy, najmä Rusalka, Hubička, Čert a Káca, Predaná nevesta, ktorú dirigoval aj v Berlíne, Vec Makropolos dirigoval aj v Lipsku, hrdý je na mimoriadny úspech, ktorý opera SND zožala v Prahe i v Drážďanoch s Daliborom v jeho našťudovaní; patrí sem i Sadko, Soročinský jarmok a Eugen Onegin. Zo slovenských oper Auer dirigoval Krútnavu, aj pamätné predstavenie Svätopluka na Bratislavskom hrade, Jura Jánošíka, Udatného kráľa, Figliara Gefa, Francois Villona i predstavenia pre deti Detvanček Hopsasa a Martin a slnko. Jeho závažným činom bolo o. i. našťudovanie Bellovho Kováča Wielanda pre televíziu. Priblížil sa nim k operám, ktoré má v mimoriadnej obľube. Totiž Auerovmu naturelu najviac vyhovuje snivý neskorý romantizmus wagnerovských operných ság, z ktorých mal možnosť našťudovať Rienziho, Lohengrina, aj Blúdiaceho Holanďana. Zvlášť však zaujal svojím podaním Straussovej Salome, ktorá sa stala veľkou bratislavskou opernou slávnosťou. Pribudla k okolo osemdesiatim titulom jeho repertoáru na domácej opernej scéne.

Druhou Auerovou profesiou je pedagogická činnosť. Viaz sa na Vysokú školu múzických umení, kde pôsobí takmer od jej založenia a na konzervatóriu. S adeptmi javiskového umenia dosiaľ absolvoval v opernom štúdiu asi tridsať oper, medzi nimi i jednu vlastnú opernú kompozíciu, paródiu na operu - Spoveď Dona Juana. Z ďalšej Auerovej skladateľskej tvorby treba spomenúť aj dva balety Mária a na libreto H. Hoffstedtera stvárnil slovenskú povesť Krásna Hedviga; napísal viacero piesní na texty L. Podjavorinskej, M. Halamovej, J. Jesenského, tiež pôsobivý cyklus piesní Múzy. Ďalej má niekoľko klavírných skladieb, Concertino pre husle, violu a flautu i tú najčerstvejšiu - Skladbu pre hoboju a komorný orchester.

ALIA KRISTA VARKONDOVÁ

NOVÍ VYSOKOŠKOLSKÍ PROFESORI

Prezident Michal Kováč vymenoval 23. marca 16 nových vysokoškolských profesorov pre rôzne odbory vedy a umenia. Pri tejto príležitosti ocenil M. Kováč vedecký a pedagogický prínos novovymenovaných profesorov k rozvoju slovenského vysokého školstva a pozdvihnutiu vedeckovýskumnej úrovne SR. V mene novovymenovaných profesorov prezidentovi poďakoval doc. MUDr. Igor Riečanský, CSc. Zdôraznil, že chcú odovzdať všetky svoje schopnosti, vedomosti a sily Slovenskej republike. Na slávnostnom akte vymenovania nových profesorov sa nezúčastnil žiaden zástupca ministerstva školstva a vedy. Ako povedal vedúci KP Ján Findra, predstavitelia ministerstva sa ospravedlnili zo zdravotných dôvodov.

Z oblasti hudby boli za vysokoškolských profesorov vymenovaní doc. Ján Albrecht a doc. Bystrík Režucha.

Srdečne blahoželáme!

(TASR)

SLOVENSKÁ HUDOBNÁ HISTORIOGRAFIA

- muzikologická konferencia, venovaná nedožitému

65. výročiu narodenia PhDr. Richarda Rybariča, CSc.

JANA PETÖCZOVÁ

Zijeme v zvláštnej, hektickej dobe, nútení neustále sa pozerat' vpred, hľadať nové poznatky, rýchle ich zužitkovať a premieňať na životné nevyhnutnosti. V porevolučnom kolobehu (peňaží) sa ocitla i hudobná kultúra, i tu sa rozmiňajú základné hodnoty na drobné a životné istoty na kontradike. Úporné hľadanie nových dimenzií zasahuje i do vývoja dnešnej hudobnej vedy na Slovensku, no ukazuje sa, že tento vývoj je nemysliteľný bez kontinuity s predchádzajúcim obdobím, bez kontaktu so základnými, overenými vedeckými hodnotami. Celoživotné hudobnohistorické dielo Dr. Richarda Rybariča (19. 2. 1930-30. 11. 1989) bezosporu predstavuje jednu z takýchto základných, slovenských hudobnovedných hodnôt. Päť rokov od jeho náhleho, a pre tých, ktorí si ho vážili, bolestného odchodu, je zdanlivo krátky čas na návrat k jeho pomerne známym vedeckým prácam. Pre slovenskú hudobnú historiografiu dnešnej doby je však až dostatočne dlhý na to, aby opätovne nazrela na svoju vlastnú, vednú identitu cez prizmu vedeckého odkazu Rybaričovej modernej, metodologicky syntetickej a koncepcne ucelenej hudobnohistorickej práce.

Základom celoživotnej práce R. Rybariča bola kontinuita. Kontinuita v nadväznosti na myšlienkový odkaz prof. Jozefa Kresánka, ktorého žiakom bol na FFUK v Bratislave v rokoch 1948-1953, ako aj kontinuita vlastného vedeckého vývoja, kvalitatívne vzrastajúceho bez veľkých zlomov a náhodných výkyvov na jednom vedeckom pracovisku, od roku 1953 Ústave hudobnej vedy SAV (od roku 1973 Sekcia hudobnej vedy v Umenovednom ústave SAV), kde vyše 35 rokov pracoval ako interný vedecký pracovník. Tieto roky vyplnil R. Rybarič usilovnou prácou, ktorá priniesla obdivuhodné výsledky nielen v kvantitatívne vysokom počte štúdií, referátov, vedeckých príspevkov a kníh, väčších či menších článkov, pramenných notových a zvukových edícií, ale predovšetkým v kvalitatívnom prínose nových poznatkov pre slovenskú hudobnú historiografiu. Predmetom jeho dlhoročných bádání boli mnohé problémy starších dejín slovenskej hudby, ktoré chronologicky predstavujú nevyčerpateľne širokú dimenziu: od problémov hudobnej medievalistiky, renesancnej a barokovej liturgickej hudby, cez hudobnoteoretické a štýlovoanalytické otázky hudby 16. a 17. storočia, až po rôzne problémy hudobnej kultúry 18. a 19. storočia, týkajúce sa predovšetkým genézy a podstaty slovenskej národnej hudby. Štúdie *Sekvence Spišského graduálu Juraja z Kežmarku* (1960), *Ján Šimbracký - spišský polyfonik 17. storočia* (1973), *Opus Musicum Samuela Capricorna, 1655* (1974), *Štefan Monetarius - Crennicianus a jeho hudobnoteoretický traktát* (1974), *Die älteste notierte Handschrift in der Slowakei* (1982) a d. sa stali vzorovými pramennými monografiami, kde riešil - a to je zvlášť potrebné zdôrazniť - vlastné, pôvodné hudobnohistorické problémy. Majstrovské knižné projekty *Vývoj Európskeho notopisu* (1982) a *Dejiny hudobnej kultúry na Slovensku, I.* (1984) ho predstavujú ako vedca s obdivuhodnou akribiou v budovaní rozsiahlych syntetických koncepcií. Teoreticko-metodologické uchopenie danej problematiky svedčí o hlbokých odborných vedomostiach R. Rybariča, hudobnovedných i špeciálnych hudobnohistorických, no rovnako aj medziodborových, predovšetkým všeobecných historických a filozofických. Teoretickým problémom hudobnej historiografie sa venoval paralelne popri svojich heuristických výskumoch a publikoval ich vo viacerých štúdiách: *Súčasný stav a vyhľadky nášho hudobného dejepisectva* (1961), *Slovenská národná hudba pred národným obrozením* (1985), *Die slowakische Musikhistoriographie. Ergebnisse, Probleme, Perspektiven* (1986), *Tradície slovenskej hudby a ich výskum* (1988) a d. Svoje poznatky a skúsenosti dokázal pretaviť v najhlbšom slova zmysle do vlastnej práce nielen na poli vedeckom ale aj pedagogickom a publicistickom, a zasvätil ich hľadaniu zmyslu, cieľa a podstaty hudobnej historiografie v súčasnej hudobnej kultúre a spoločnosti.

Z úcty k vedeckej práci Richarda Rybariča, vedomej nadväznosti na ňu, a zá-

roveň z vnútorných potrieb vedeckej disciplíny, ktorá sa ocitla po jeho náhlom odchode v relatívne nerovnovážnej generačnej i osobnostnej disharmónii, sa rozhodli najbližší spolupracovníci Dr. Rybariča usporiadať prvýkrát po jeho smrti samostatnú vedeckú konferenciu s cieľom hlbšie poznať jeho vedecký odkaz, cez tento odkaz hlbšie poznať jeho osobnosť a význam pre vývoj slovenskej hudobnej historiografie.

* * *

Muzikologická konferencia Slovenská hudobná historiografia, ktorú naplánovali jej usporiadatelia (Slovenská muzikologická asociácia pri SHU, Ústav hudobnej vedy SAV, Univerzitná knižnica Bratislava) k príležitosti nedožitého 65. výročia narodenia R. Rybariča, sa uskutočnila v dňoch 28. 2. - 1. 3. 1995 v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Snímka I. Stacho

Vedecká tajomníčka konferencie Jana Lengová zvlášť privítala medzi prítomnými čestnými hosťmi konferencie, pribuzných Dr. Rybariča, jeho pani matku Margitu Rybaričovú a pani manželku Evu Rybaričovú.

Na konferencii sa aktívne zúčastnilo 16 domácich muzikológov, ktorí pracovali v niekoľkých tematických okruhoch: charakterizovali priamy vklad R. Rybariča do vývoja slovenskej hudobnej historiografie, analyzovali aktuálne otázky koncepcno-metodologického charakteru a odzneli tu i úvahy, týkajúce sa špeciálnych otázok výskumu dejín hudobnej kultúry na Slovensku.

Úvodný referát *Hudobnohistorické peripetie a dnešok* predniesol prof. Oskár Elschek. Načrtol v ňom zložitost vývojových ciest hudobnej historiografie na Slovensku, ktorej osudy, rovnako ako osudy hudobnej vedy, zdieľali všetky peripetie vtedajšej spoločnosti (ideologické, politické a i.). Pri hodnotení vkladu R. Rybariča do tohto disharmonického vývoja zdôraznil jednak jeho obetavosť a sústavnosť jeho práce v omnoho menej priaznivých spoločenských podmienkach než existujú pre hudobnohistorickú prácu dnes, jednak šírku jeho vedeckého záberu, ktorá je obdivuhodná (od heuristických výskumov, cez jednotlivé pramenné vydania a pramenné série, k teoreticko-metodologickým úvahám, monografiám a bádateľským syntézam). Druhý závažný referát *Vedecký vývoj osobnosti Richarda Rybariča* pripravil prof. Ladislav Burlas. Zhodnotil v ňom vysoké kvality hudobnovedného vzdelania R. Rybariča pre jeho ďalší vedecký osobnostný rast (súkromné štúdium klavírnej hry u prof. Štefana Németha-Samorínskeho, vysokoškolské štúdium na FFUK u prof. Konštantína Hudeca a prof. Jozefa Kresánka). Ako dlhodobý spolupracovník Dr. Rybariča na jednom vedeckom pracovisku sa L. Burlas vyjadril i k otázkam ich spoločných povojnových hudobnohistorických aktivít a predostrel veľmi korektný a detailný obraz vývoja vedeckej koncepcie práce R. Rybariča, spočívajúci v riešení pôvodných vedeckých problémov, v aktívnej spolupráci so slovenskými i zahraničnými hudobnými historikmi a vo vytýčovaní

prioritných koncepčných otázok hudobnohistorického bádania. V referáte *Koncepcia hudobnej historiografie Richarda Rybariča* sa Ladislav Mokry venoval zhodnoteniu prínosu Dr. Rybariča v riešení otázky predmetu slovenskej hudobnej historiografie, periodizačných hudobnohistorických kritérií, univerzálneho prístupu k chápaniu hudobnej kultúry, hudobnopaleografických a editorských problémov pri vydávaní skladieb S. Capricorna a J. Šimbrackého. V závere vyslovil myšlienku o reálnej hodnote vedeckého odkazu R. Rybariča, ktorý je dnes základným kameňom modernej slovenskej hudobnej historiografie. Príspevok Františka Matúša tvorili zaujímavé spomienky na prvé spoločné stretnutie s Richardom Rybaričom v roku 1967, na základe ktorého sa začali odvíjať ich prvé spoločné pracovné projekty pri výskume hudobnej minulosti Spiša a Šariša, ktoré prerástli do dlhoročnej vedeckej spolupráce a osobného priateľstva. Jana

Petöczová predstavila vo svojom referáte prítomným jednu z vrcholných prác Richarda Rybariča, ktorú už nestihol úplne pripraviť k edícii, a ktorá ostala hotová len v rukopise, knihu *Hudobná historiografia*. Táto vyše 100 stránová práca je celoživotnou syntézou teoreticko-metodologického myslenia R. Rybariča. Podrobne v nej rozpracúva otázky predmetu a metód hudobnej historiografie, problémy historickej determinácie hudby a otázky podstaty a zmyslu hudobnej historiografie. Publikáciu sa podujal v minulom roku vydať doc. F. Matúš, ktorý priniesol na konferenciu jej signálny výťažok. Kniha vzbudila nemalý ohlas a kladné hodnotenia prítomných, predovšetkým prof. L. Burlasa. Pohľad na vedecký odkaz a pedagogickú aktivitu Dr. Rybariča doplnili referáty Marty Hulkovej - *Koncepcia výuky predmetu starej slovenskej hudby na FFUK* a Ľubomíra Chalupku - *Slovenská hudba 20. storočia v koncepcii R. Rybariča*.

Z aktuálnych problémov slovenskej hudobnej historiografie boli na konferencii riešené viaceré zaujímavé témy: Darina Múdra sa venovala *otázkam koncepcie výskumu hudobnej kultúry klasicizmu na Slovensku*, Pavol Polák vypracoval referát poukazujúci na nutnosť nadnárodného a nadtriedneho prístupu pri hodnotení hudobných osobností starších slovenských dejín, čo demonštroval na príklade *J. Družického a jeho miesta v hudobnej kultúre Slovenska*. Emanuel Muntág zhodnotil význam 12 zväzkov polytematického zborníka *Maticie slovenskej Hudobný archív* pre publikačnú sféru slovenskej hudobnej historiografie, pričom tu napočítal od roku 1975 do roku 1994 114 príspevkov s hudobnohistorickou tematikou. Pre výskum paralel vývoja českej a slovenskej hudobnej historiografie sa ukázal ako podnetný príspevok Miloslava Blahynka, vyzdvihujúci kladný vplyv prof. Vladimíra Helferta pri vývoji na Slovensku. Na rozšírený okruh predmetu bádania, ktorý slovenským hudobným historikom poskytlá ponovembrová doba, poukázal Peter Ruščin v referáte *Hymnológia a slovenská hudobná historiografia v 20. storočí*. Neobmedzil sa len na hodnotenie doterajších bádání o slovenskej duchovnej piesni

ale vytýčil i základné priority pre budúce výskumy, spočívajúce v celom komplexe aktivít od heuristických až po medzinárodnú spoluprácu v rámci IAH. Snáď k najviac diskutovaným problémom teoreticko-metodologického charakteru patrila otázka národnosti v hudbe, ktorej bol venovaný aj jeden samostatný príspevok *Národný aspekt v hudbe - otázka pseudoaktuality?*, ktorý predniesla Jana Lengová. Poukázala v ňom na rozličné chápania národnej problematiky vo vybranej slovenskej a nemeckej hudobnohistorickej spisbe 19. a 20. storočia a zdôraznila, že pojem národnosti nie je kategóriou estetickou alebo axiologickou, ale že má noetickú výpovednú hodnotu, pričom vo výskume hudobnej minulosti Slovenska je potrebné korigovať doterajšiu dichotomickú koncepciu (slovenská versus európska kultúra), založenú na bipolarite vývoja slovenskej hudby a akceptovať chápanie slovenskej hudobnej kultúry ako súčasť európskych kultúr. Konkrétnymi aktuálnymi otázkami súčasných hudobnohistorických výskumov sa zaoberali príspevky Ladislava Kačica *O problémoch výskumu hudobných dejín reholi*, Zuzany Vitálovej *O Schubertovskom bádání na Slovensku* a Igora Tvrdoňa *O hudobnopedagogickej a muzikologickej pozostalosti Jozefa Tvrdoňa*.

Do programu druhého dňa konferencie bolo zaradené i spomienkové matiné na osobnosť Richarda Rybariča, ktoré veľmi vhodne doplnilo vedecké podujatie. Zaznela na ňom mimoriadne sugestivná, majstrovská skladba Ivana Hrušovského *2. sláčikové kvarteto In memoriam Richard Rybarič* (Košické kvarteto: O. Lewit, M. Jirout, J. Kýška, J. Jánošík, nahrávka Chamber Music 2., Edícia slovenskej hudby SHF). Prítomní si ďalej vypočuli jeden z najzaujímavejších príspevkov podujatia, spomienkové rozhlasové pásmo Etely Čárskej, ktoré nazvala veľmi príznačne - slovami Dr. Rybariča, tvoriacimi krédo jeho hudobnohistorickej práce: *„Hudbu spoznáme vtedy, keď ju necháme zaznieť“*. E. Čárska tu predstavila Dr. Rybariča prostredníctvom jeho hlasu, tak ako si ho mnohí pamätáme, nielen cez jeho štúdie a vedecké práce, ale ako nezabudnuteľného rečníka, človeka, ktorý vedel rovnako pútavo rozprávať o práci hudobného historika, ako aj o hudbe, literatúre, umení a spoločnosti. Záver spomienkového matiné sa niesol opäť v znamení hudby, práve tej hudby, ktorú objavoval a pre našu dnešnú kultúru oživoval Dr. Richard Rybarič. Výber z LP platní *Musica Antiqua Slovaca* (1972, 1974), *Polyfonická hudba 16. a 17. storočia na Slovensku* (OPUS 9112 0083) a ďalších nahrávok, spolu s odborným komentárom k dramaturgickej a interpretačnej kvalite, pripravil Ladislav Kačic.

K úspešnosti celého podujatia prispeli významnou mierou pracovníci Videokabinetu Univerzitnej knižnice, kde konferencia prebiehala, a Dr. Emese Duka-Zólyomiová, ktorá pripravila výstavu z najvýznamnejších vedeckých prác R. Rybariča (knižné publikácie, štúdie k dejinám slovenskej hudby, články, notové edície, zvukové nosiče, medaily, fotodokumentáciu a i.). Dôstojný priebeh podujatia ukončil slávnostný spomienkový akt pri hrobe Richarda Rybariča na cintoríne v Slávičom údolí.

Muzikologické podujatie Slovenská hudobná historiografia bolo prvým oficiálnym stretnutím najvýznamnejších slovenských muzikológov, hodnotiacich prínos Dr. Richarda Rybariča pre vývoj slovenskej hudobnej historiografie a slovenskej hudobnej vedy. Konferencia poukázala na užitočnosť, ba priam nutnosť spoločného hľadania progresívnej cesty vývoja slovenskej hudobnej historiografie, ktorú na moderné vedecké základy položil a teoreticky koncipoval práve R. Rybarič. Dvojdnová prezentácia rôznych pohľadov na jeho ľudský osobnostný vklad do tohto vývoja, na jeho vedeckú prácu a myšlienkový odkaz ukázali, že nebol docenený ani svojou dobou (nebolo mu umožnené získať vyšší vedecký a akademický titul), a nie je plne docenený ani dnes. Našou základnou podližnosťou voči jeho vedeckej práci je napríklad i skutočnosť, že dodnes neexistuje jeho kompletná dostupná bibliografia (zatiaľ existujú len dve čiastkové bibliografie J. Potúčka 1991, 1995). Rovnako je potrebné uvažovať o cudzojazyčnej mutácii jeho najvýznamnejších prác, z ktorých reálne šance na takéto vydanie mal napr. Vývoj európskeho notopisu v angličtine (podľa slov R. Rybariča, *Hudobný život*, 1989, č. 8/9).

Dr. R. Rybarič mal veľa plánov a projektov, ktoré pre slovenskú hudobnú historiografiu chcel a vedel zrealizovať. Jeho výnimočná pracovná aktivita pramenila z jeho mimoriadnej lásky k hudbe, schopnosti vnímať a pretavovať jej hodnoty a bohatstvo do vlastného ľudského a rodinného života. Slovami to vyjadril už na začiatku svojej práce a týmto slovom ostal verný počas celého svojho života: *„Naša hudba - jej minulosť i prítomnosť - je hodná každej námahy a obeti“* (*Slovenská hudba*, 1958, č. 11).

IV. národný kongres ESTA - Slovensko

V dňoch 24.-26. februára t. r. sa konal v priestoroch bratislavského Konzervatória na Tolstého ulici IV. Kongres slovenskej sekcie ESTA. Je to zároveň už štvrtý rok činnosti našej sekcie ako súčasť európskeho združenia. Národné kongresy sa konajú raz do roka, často aj za účasti zahraničných prednášateľov alebo delegátov. Tohto roku sa zúčastnili na kongrese okrem violončelistu Christiana Benda (Švajčiarsko) aj prezident ESTA, známy violončelist Siegfried Palm, ktorý tento prezidentský post prevzal po Lordovi Yehudi Menuhinovi.

24. 2. zahájil po prezentácii prof. Jozef Podhoranský, viceprezident slovenskej sekcie ESTA rokovanie a privítal účastníkov a hostí. Nadväzne predniesol Ján Albrecht svoj referát o inštrumentálnej didaktike na pedagogických fakultách. Upozorňoval vo svojom prejave na špecifickosť problému výchovy dospievajúcich adeptov inštrumentálnej hry, tvoriacej súčasť komplexu výchovne zameraných teoretických a historických disciplín. Zdôraznil, že inštrumentálnu výučbu treba zamerať predovšetkým na umeleckú orientáciu študujúcich. Hudba má slúžiť jednak ako empirický materiál, z ktorého môžu čerpať praktické skúsenosti, potrebné na zvládnutie spomenutých hudobných disciplín a jednak ako možnosť nadobudnúť vlastnou hrou v rámci komornej alebo kolektívnej orchestrálnej hry. Priamy dotyk s hudbou či hudobnou kultúrou sa má zameriavať na využitie hudobného materiálu i z aspektu orientácie v štýlových charakteristikách a podľa možnosti sa má prihladiť na reprezentatívny materiál, dovoľujúceho dotyk so špičkovými hodnotami toho-ktorého obdobia. Inštruktívna literatúra na základe

redukcie technických a tým aj hodnotových parametrov nie je najvhodnejším materiálom.

25. februára odznel referát prof. Viliama Kořínka na tému Skúsenosti s vydávaním inštruktívnej literatúry. Autor venoval pozornosť i problémom a metódam vyučovacím. Venoval i kritický pohľad na inštruktívne dielo Otakara Ševčíka. Kořínkov príspevok bol veľmi zaujímavý a podnetný, lebo umožnil nahliadnuť do histórie nášho hudobného školstva, jeho vývoja v medzivojnovom a povojnovom období. O svojej vlastnej inštruktívnej literatúre hovoril z aspektu metamorfóz vývoja pedagogicko-didaktických postupov, o ktorých úvodom hovoril, čím dal svojim didaktickým prácam onú funkčnú odôvodnenosť, z ktorej vznikli a ktorej de facto slúžili.

V Grazi pôsobiaci švajčiarsky violončelist a pedagóg Christian Benda, ktorého referát odznel po príspevku Viliama Kořínka, bol vo svojom jadre venovaný jeho vynálezu, nazvanom Systém Christian Benda, pozostávajúci z pohyblivej podušky, pripievanej v hornej časti korpusu s funkciou udržiavať konštantnú vzdialenosť medzi nástrojom a hruďou hráča. Systém Christian Benda má zaručiť prirodzené držanie tela pri hre, čím sa má uvoľňovať svalstvo v chrbte. Autor predpokladá, že jeho vynález pomôže zabrániť ochoreniam z povolania. Predviedol svoj vynález i prakticky pohotovú hrou rôznych častí z Bachových Suit pre sólové violončelo.

Na Valnom zhromaždení sa zúčastnil ako hosť aj Siegfried Palm. Zhodnotila sa tu činnosť v uplynulom roku, pričom prezident sekcie Ján Albrecht konštatoval, že cieľ, ktorý si kládla sekcia v rámci minulo-

ročného zhromaždenia, t. j. zainteresovať viac pedagógov základných hudobných škôl, nebol splnený. Veď predovšetkým pedagógov týchto inštitúcií si mala naša sekcia viac všimnúť a dávať im cenné rady k úspešnému riešeniu ich nemálo zodpovednej práce. Hovorilo sa aj o otázkach finančných. V budúcnosti sa má vyriešiť otázka zaplataenia členského príspevku, ktoré dlhujeme Medzinárodnému združeniu. (V tomto roku zaplatil tento členský príspevok za nás doc. Mikuláš Jelínek. To však nerieši náš problém v budúcnosti.) V tejto súvislosti treba poznamenať, že jedným z cieľov Siegfrieda Palma je snaha poskytnúť organizáciám štátov z bývalého východného bloku náležitú pomoc. Zároveň zdôraznil - a to bola i príčina jeho účasti na našom kongrese - dôležitosť informovanosti nielen v rámci národných sekcií, ale i v rámci vzťahu vedenia s radovým členstvom, teda nie len horizontálne, ale i vertikálne.

Referát Siegfrieda Palma bol pôvodne plánovaný na hodnotenie osobnosti jeho učiteľa Enrica Mainardiho. Táto téma sa však doplnila o množstvo problémov a o vlastné životné, umelecké ako i organizačné skúsenosti prednášateľa. Zvlášť zaujímavé boli jeho skúsenosti a dotyky so špičkovými predstaviteľmi modernej hudby. Siegfried Palm uzavrel svoju prednášku interpretáciou jemu venovanej skladby Kryštofa Pendereckého pre violončelo sólo, nazvanej Capriccio pre S. P.

Účastníci kongresu v konferenčnej sále Konzervatória pokračovali v družnom posedení v diskusiách a rozhovoroch.

26. februára predniesol doc. Mikuláš Jelínek svoj referát, venovaný téme Zábrany a prekážky v pripravenosti žiaka.

Úvahy Mikuláša Jelínka, ktoré sa zapodievajú so spomenutým problémom, sa snažili odkryť zriedka a príčinu zábrany a ťažkostí v hre. Analyzuje široké polia možností, z ktorých by mohli prameniť zábrany a prekážky pri hre a to bez zreteľa na metódu vyučovania. Hľadá ich v rodinnom prostredí, v prístupe učiteľa, v širšom spoločenskom prostredí žiaka, pričom zábrany môžu vzniknúť aj z umeleckej alebo technickej neistoty, alebo i zo záporného vzťahu vládnuceho medzi pedagógom a žiakom.

V súvislosti s vyslovenými názormi pripomenul Mikuláš Jelínek i nutnosť sprítniť prijímacie podmienky na profesionálne zameraných školách, na konzervatóriách a na VŠMU. Nároky na profesionálnych hudobníkov stále stúpajú a bolo by veľmi nesprávne rozšíriť nezamestnanosť v rade hudobníkov z povolania orientáciou výchovy v smere vysokého priemeru. Iba vysoké kvality garantujú pozitívne uplatnenie sa hudobníkov z povolania.

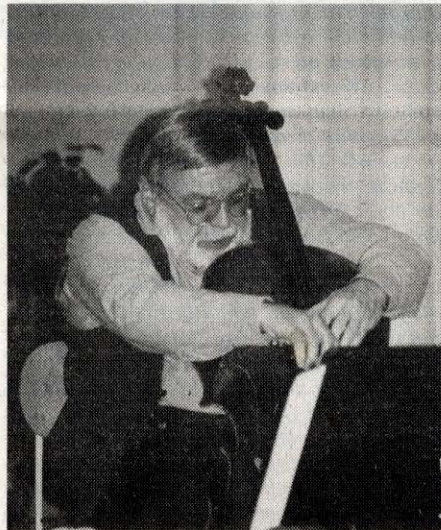
Vďaka patrí všetkým spolupracovníkom a funkcionárom Združenia, predovšetkým prof. Jozefovi Podhoranskému a doc. Mikulášovi Jelínkovi, Márii Karlikovej a Jane Vaculovej, ktorí sa zaslúžili o úspešný priebeh IV. národného kongresu ESTA.

Obzvlášť chcel by som vo svojom ako i v mene členov a návštevníkov poďakovať Metodickému centru v Bratislave - školiacemu stredisku Konzervatória, za poskytnutie pomoci každého druhu, predovšetkým za to, že nám dalo k dispozícii miestnosti. Ďalej ďakujem sponzorovi, ktorým bola tlačiareň ORMAN, s. r. o.

JÁN ALBRECHT

Svetoznámy violončelist Siegfried Palm predviedol celú šírku interpretačných nuansov...

Snímky P. Erdziak

So srdcom radcu i priateľa

Rozhovor s prof. Siegfriedom Palmom, prezidentom ESTA.

● Pred necelým rokom ste boli po Yehudi Menuhinovi zvolený za nového prezidenta ESTA. Ako vidíte svoje hlavné úlohy a čo sú vaše prednostné želania, ktoré by ste chceli uskutočňovať počas najbližšieho obdobia.

- Uvedomujem si svoju zodpovednosť, ktorú nesiem ako nový prezident. Ciele a úlohy ESTA sú mi však už dlhé roky dôverne známe, keďže som bol prítomný pri založení ESTA r. 1972 v Grazi a ako nemecký pedagóg-čelista som spolupôsobil už v r. 1973 pri ustanovení nemeckej sekcie ESTA, ktorej prvým prezidentom som bol do r. 1977. Odvtedy sa naša „estovská“ rodina rozrástla predbežne už na 22 sekcií, čiže 22 európskych štátov. Práve v posledných rokoch, hlavne po politických zmenách v r. 1989, zaznamenávame prudkú rast pribúdania krajín, ktoré sa v totalitnom režime nespeli oficiálne podieľať na práci ESTA. Popri týchto sekciách - ku ktorým patrí aj Slovensko a napr. Estónsko a od posledného týždňa aj Litva sa javí najnovšie aj veľký záujem v krajinách južnej Európy, ktoré doteraz stáli bokom. Z Grécka, Portugalska aj z Albánska sa hlásia vážni uchádzači, ktorí potrebujú našu pomoc. Naše ústredné vedenie, v ktorom ste zastúpený za Slovensko i vy, poskytuje všestrannú pomoc týmto novým členom resp. kandidátom, v podobe osobných návštev, organizovania finančných zdrojov pre

umožnenie účasti na našich medzinárodných podujatiach, pomoc pri obstarávaní chýbajúcich pomôcok a pod. V tejto činnosti, to znamená všestrannú pomoc pri začleňovaní nových sekcií, vidím jednu zo svojich prvoradých úloh. Ďalším mojim veľkým priáním je, aby popri už dobre zabehaných stykoch medzi pedagógmi v smere horizontálnom - teda po linke vysokých škôl resp. škôl rovnakého stupňa, sa všemožne rozvíjala prepojenosť vertikálnym smerom. Potrebujeme viac kontaktov medzi pedagógmi - podľa mojej mienky najdôležitejšími - ktorí vychovávajú začiatočníkov a tými, ktorí výsledky ich práce preberajú až po „vypustenie“ mladého adepta do krutého víra profesionálneho života hudobníka. Všet ESTA bola založená práve s predsavzatím, aby učiteľ vystúpil zo svojej veže zo slonoviny a zo svojej izolácie a sprístupňoval skúsenosti a vedomosti každému kolegovi v celej Európe. Môj plán je starať sa o to, aby aj my profesori z vysokých škôl sme sa učili zo skúseností tých, ktorí nám pripravujú talenty.

● Dovoľte trochu osobnú otázku: V čom vidíte spojovací element vašich snažení v živote čelistu, pedagóga, organizátora, propagátora a interpreta novej hudby, radcu verejných činiteľov?

- Ťažko mi je jednoznačne odpovedať, priznám sa, že som nad tým ani tak zásadne nerozmýšľal. Moja celá bytosť je preniknutá

nekludom, aktivitou, radosťou z činnosti. Ostatné prichádza akosi automaticky. Keď som sa ešte ako mladý čelista oboznámil s partitúrou Zimmermannovej sonáty, ktorá je plná nových, ešte vtedy nezaužívaných technických a kompozičných riešení, jednoduchého môj športový duch spôsobil, že som sa bez rozmyšľania vrhol do štúdia tejto skladby aj napriek varovaniu môjho milovaného majstra Enrica Mainardiho. Radosť z mimoriadneho úspechu premiéry - kedy som musel skladbu priamo na pódium opakovať - ma primäla založiť festival novej hudby v Donaueschingene. Keď som v 50-tych rokoch bol zvolený do senátu Vysoké školy hudobnej v Kolíne n. R., zvolili ma po mojej dvojročnej činnosti za rektora školy, ktorým som bol 4 roky. Moja aktívna snaha o vtedy ešte nezvyklú úzku spoluprácu medzi rektormi nemeckých vysokých hudobných škôl, ma zaviedla akoby prirodzene do vedenia novej rektorskej rady, a takým spôsobom to išlo ďalej: Prezident Nemeckej hudobnej rady, predseda medzinárodnej spoločnosti pre novú hudbu, intendant štátnej opery v Berlíne, vedúci mnohých medzinárodných kurzov v Európe v zámorí, člen porôt dôležitých medzinárodných súťaží a teraz prezident ESTA. Zrejme ma hudobný svet potrebuje a z toho mám najväčšiu radosť.

● Dovoľte teda, aby som i ja odpovedal na svoju otázku a dodal: myslím si,

že spojovacou zložkou všetkých vašich bohatých aktivít a zásluh je vaša mimoriadna a jedinečná schopnosť vytvárať harmonické vzťahy medzi ľuďmi, vaša láska k ľuďom, ktorú radi prijímajú a opätujú. Priznávam, že tento fakt zapôsobil aj na mňa, keď som vás poprosil, či by ste potčili náš slovenský kongres svojou prítomnosťou. Čo vás priviedlo k tomu, že ste prijali pozvanie a aké sú vaše doterajšie dojmy?

- Predovšetkým priateľstvo, ktoré nás dvoch spája po dlhé roky, či na pôde nášho bydliska (Kolín n. R.) či teraz v centrále ESTA. No nielen to: myslím si, že predseda tak veľkého združenia potrebuje styk - a to osobný - nie len s jednotlivými sekciami na ich pôde, aby si urobil obraz o ich práci, problémoch a prínosoch pre celé združenie. Môžem vám povedať, že sa medzi vami cítim fantasticky, že vidím nielen vysokú úroveň slovenských instrumentalistov, ale najmä idealizmus medzi mladými, smäd po poznatých z iných „brehov“ pedagogiky a interpretácie. Môžem povedať, že slovenská ESTA už dnes patrí medzi aktívne, známe a úspešné oddiely našej „estovskej“ rodiny. Ďakujem za pozvanie a dúfam, že budem mať príležitosť opäť navštíviť vašu krásnu krajinu. ZAPÍSAJ MIKULÁŠ JELÍNEK

Bednáríkova konfrontácia ideálu s realitou

DON QUICHOTTE MEDZI NAMI

Táto operná sezóna v SND bude tak trochu „francúzska“ - po Massenetovom **Donovi Quichottovi** (17.-18.-20. marca) bude nasledovať Debussyho **Pelléas a Mélisanda** (9. júna)... Dramaturgicky trochu zvláštne, ale azda sa vedľa spevákov priučíme krásne francúzštiny aj my, operní návštevníci. Lebo obe opery zaznejú v originálnej jazykovej verzii - aj keď tá druhá možno i s potrebným titulkovacím zariadením. Obdivujem spevákov - zvlášť v titulných partoch a rozsiahlejších zborových vstupoch - ktorí po nástrahách taliančiny a nemčiny zvládli i francúzštinu, ba vo výslovnosti sa často priblížili originálu... Je to síce enormná záťaž na pamäť, ale mnohé sa vracia v autentickejšom predvedení a teda aj štýlu toho-ktorého diela.

Ako povedal **Jozef Bednárík** na predpremiérovom stretnutí s novinármi, **Donom Quichottom završuje svoje „bratislavské“ exkurzie do oblasti francúzskej opery**. Ba, dokonca, sľubuje aj zmenu štýlu, či aspoň jeho posun k väčšej asketickosti výrazových prostriedkov, známych ako bednáríkovská koláž, baroková nadnesenosť, hypertrofia, metaforickosť, ktoré výrazne formujú rukopis tohto režiséra a dávajú (zvlášť prajným znalcom) potešenie z nadsťavovania a obmieňania výtvarných znakov či symbolov takejto réžijnej reči. Po Gounodovi, Offenbachovi a Massenetovi sa, vraj, dostane k slovu v Bednáríkových plánoch opera talianska... Je sa na čo tešiť, najmä ak sa dovtedy SND a celá naša kultúra zotavia ekonomicky natoľko, že budú môcť investovať do fantastickéj výpravy takého Dona Carlosa to, čo dielo a režisér vyžadujú...

Vráťme sa však k predmetu našej recenzie. Aj keď sa možno niektorí diváci cítia unavení z Bednáríkových „znakov“, osobne to tak nevnímam. I tentokrát som sa potešila inovácii zafixovaných symbolov režiséra (nákupné košíky, džipová verzia auta, drevený kôň, blikajúce lampičky - tentokrát ná trezoroch, displej, nahradzujúci Mefistovu paličku, ktorá uvádzala do pohybu postavy vo Faustovi, neustále sa valiacy dym atď.). Trochu som sa však vydesila z neustále sa prepadávajúceho sveta, znázorneného - na rozdiel od Hoffmannových poviedok - nakloneným, takmer padnutým divadelným portálom na javisku. A - napokon - som akceptovala aj celkom nové symboly „doby“: neónové reklamy baru, peep show, lôže „Dulcinea and comp.“. To všetko ponúka režisér, aby vypointoval príchod anjelsky čistého Quichotta, ktorý má ešte i krídla pripnuté na snehobielom plášti... Je to rojko, hlása idey lásky, porozumenia, nehy, poézie, spravodlivosti. Muž i dieťa v jednom. U Bednáríka prichádza z nejakej tajomnej hviezdy, či priam z neba medzi ľudí nášho storočia, ktorí nechápu jeho - a on ich. Opera o Donovi Quichottovi bola Massenetom napísaná ako heroická komédia. V interpretácii Jozefa Bednáríka sa zmenila na lyrickú drámu, vypointovanú expresívnym obrazom umierania Quichotta v nemocnici, či lazarete. Na človeka v tom obraze padá priam existenciálna úzkosť zo smrti a jej neodvratnosti. Svojím posolstvom tu Bednárík siahol do priepasti človeka; čím presiahol romantický príbeh Masseneta do bergovskej bezútečnosti. Keby... keby nevymyslel plášť, ktorý Sancho Pansa berie od mŕtveho Quichotta ako symbol ďalších rojkov. Bez tohto odkazu finále by sme odchádzali z divadla smutní a bezútečne rozladení nad svetom, ktorý žijeme - a často si ho ani neuvedomujeme. Bednárík nám ho však pripomína s neobyčajnou krutosťou. Sú v ňom vzorky prostitúcie, prázdneho sexu, kupliarstva, ale i narkománie, prázdnej zábavy, konzumnej spoločnosti, permanentných vojen - vždy pod inou zástavou náboženstva, viery, ideí. Režisér ešte viac než predtým podčiarkol víziu odfúdenia a tupej nevšímavosti voči ľudskému jedincovi.

Iné hyperboly: Don Quichotte už netasí meč proti veteránym mlynom, ale vysvieteným „moulinrougeovským“ atrapiam, ktoré vzdialene pripomínajú i lesk zábavných parkov. Kto je tu blázon, a kto múdry, či ten svet okolo Quichotta stojí za to, aby ho žil človek takého vznešeného ducha? To je otázka... S ňou i odchádzame z predstavenia, no utešuje poznanie, že ten najprostejší - Sancho - pochopil o čo tu ide a prevzal štafetu ideálov do svojich rúk. To dáva nádej, vieru a lásku - k človeku, samozrejme...

Okrem podobných odkazov inscenácie si návštevník odnáša i pocit krásneho prepojenia baletu s operným svetom na spôsob francúzskej lyrickej opery. **Libor Vaculík** v Alter Ego (**Martin Kilyády**), v Mladosti (**Viktória Šimončíková**), v Zrelosti (**Dália Pechánová**) a v dramatickej Starobe - Smrti (**Rozália Zmeková**, resp. **P. Slovákova**) vytvoril sólové, duetové a iné

komorné baletné čísla, ktoré dotvárajú poéziu inscenácie, vývoj a konanie postáv a prelínajú sa Massenetovou operou tak, akoby tam boli vsadené samotným autorom. Ale nie sú - to iba choreograf a režisér dotvorili Quichotta na totálne divadlo, na syntetický útvar, kde jedno do druhého zapadá - a pritom to nie je žiadny muzikál, ale opera. L. Vaculík však prizval do inscenácie aj tanečnú skupinu **Torzo** pod vedením **Jána Ďurovčíka**, ktorá v kolektívnejších výstupoch vniesla priam tanečnú ekvilibristiku, švih a moderný prejav, ale i drsnosť a útočnosť.

Rovnocenný podiel na zážitku z Massenetovho Dona Quichotta má aj nový šéfdirigent opery SND **Ivan Anguelov**, Bulhar s exkluzívnym umeleckým životopisom. Od 1. 1. 1995 šéfuje divadelnému orchestru - a dúfam, že si ho čoskoro všimnú aj v SF a SOSR, že sa nebudú tváriť, akoby v Bratislave žili iba 2-3 dirigenti... Bolo by to na škodu. **Ivan Anguelov je totiž dirigent, ktorý vyžaduje presnosť, precíznosť nastudovania, ale veľa o štýle, no nezaprie ani slovanskú výbušnosť - vždy však dávajúc iskru a vzlet s patričnou znalosťou toho, čo si vyžaduje hudba J. Masseneta. A tá je, veru, rôznorodá...** Možno nie natoľko „umelecká“ a silná ako vo Faustovi či Hoffmannových poviedkach, ale vždy elegantná, v typicky francúzskom štáte. S ním predkladá nielen výšperkanú mezzosopránovú áriu, ale aj Quichottovu pieseň, recitatív ústiaci do ariosa, kuplet, flamencovské stylizácie, valčíkové a pochodové rytmy - skrátka niečo na spôsob „secesie“, ktorá chce byť trochu úpadková, ale pritom aj šarmantná. Nečudo, že do tohto sveta „fin de siècle“ sa hodí Bednárík posun o sto rokov. Fin de siècle a la 20. storočie...

Aj keď Massenetova opera na text **Henriho Caina** podľa **Le Lorraina** a **Cervantesa** je pomerne chudobná na dej a bohatá na filozofovanie, na scéne sa stále čosi deje. Neutíchajúca fantázia režiséra v kongeniálnom súznení s choreografom a výtvarníkmi „hybe“ svetom Quichottových uvažovaní. Lebo vedľa dirigenta a už spomínaného L. Vaculíka sú členmi tvorivého tímu bednáríkovskí partneri: scénograf **Ladislav Vychodil** a kostymová výtvarníčka **Ludmila Városová**. Podobne ako režisér i oni vytvárajú vedomé „spojky“ medzi Faustom a Hoffmannom... Portál divadla (celkom podobný tomu v SND) sa borí a všetko je ako pred súdnym dňom. Ale tam, na horizonte predsa len svietia lampičky nádejných hviezd - celkom detské a naivné. Ale - veď iba veci detské sú čisté... **Ludmila Városová** siahla trochu i do „fundusu“, ale mnohé vytvorila nové, krásne, s detailami divadelnej štylistiky výtvarene prizdobené, inde pozlátkom zveličené, prelínajúce historickosť s tvrdou realitou dneška. Dobré pozná znaky možnosti - a tak ich vnáša do oblečenia sólistov i komparzu vo zveličených znakoch. Ale jej hlavný hrdina zostáva vznešene verný dobe, z ktorej prináša svoje veľké posolstvo o viere v dobrého človeka.

Početné zborové vstupy nastudoval na vysokej umeleckej úrovni **Koloman Kovács**. Ale zboroví umelci i hrajú, neprizerajú sa deju, ba niekedy si štylizovali a zatancujú... Bednárík nedá nikomu pokoj.

Je však náročný najmä na spevákov - sólistov. Sám sa katuje, keď prizýva do hlavných rolí až tri obsadenia, s ktorými prešne vyjasňuje vzťahy, fixuje mizansceny, brúsi detaily. Kto sleduje všetky obsadenia, možno si všimne, že okrem individuálneho temperamentu a vkladu osobnosti je tu všetko dané, pevné, sympaticky profesionálne, bez náhodilosti a improvizácie. Bednárík sa nebojí stvoriť figúrku „šéfa banditov“, ktorú nahovori vo francúzštine bývalý veľký Don Quichotte - **František Zvarík** - a tu ju hrá v mafiánskej podobe **Milan Kopačka**, Kvarteto menších postáv - akýchsi postáv polosveta - vytvorili dve ženské a dve mužské dvojice (v alternácii): **Pedra** spieva **A. Kohútová**, alternuje **B. Ferancová**, **Garciasa** nastudovala **K. Dernerová**, alt **Jolana Fogašová**, **Rodrigueza** spieval na 1. premiére **J. Ábel**, na 2. premiére **I. Ožvát**, **Juana** - s výrazne určeným postavením v tejto skupinke - stvárnil **Igor Passek** a **J. Ďurdiak**. Zdá sa mi, že iba malé detaily odlišujú vyrovnané výkony tzv. ambivalentných postáv, ktoré sa točia okolo Quichotta, **Sancha** a **Dulcinea**, komentujú, dohrávajú, resp. dotvárajú atmosféru. V rámci kvartetu sa vždy nájde priestor i na individuálny herecký vklad (**Ďurdiak**, **Ožvát**, **Dernerová**), ktorý vnáša trochu dráždivé prvky do deja.

Sancho Pansa je určený buffo basu. Tejto predstave vyhovuje najviac **Ladislav Neshyba**, ale i **Juraj Peter**, kolosálnejší, no trochu menej vypointovaný bas má **Vladimír Kubovčík**. Všetci

Peter Mikuláš s Vladimírom Kubovčíkom v jednej zo scén opery. Snímka K. Marenčinová

však tvorili Quichottovu sluhu osobito, zaujímavu, s veľkou chuťou - od prvého vstupu do hľadiska.

Dulcinea má azda najťažšie spevácke i herecké nároky. Mezzosopránový part skrýva rôzne nástrahy - je dosť vysoký, pohyblivý, ale i vďačný pestrosťou nálad, ktoré partnerka Quichotta stvárni počas dvojhodinového prúdu hudby a deja. **Denisa Šlepkovská** uchvátila ako Dulcinea - obeť, Dulcinea - žena, ktorá túži po láske, nehe, čistote, Dulcinea - umierajúca hrdinka. Je to bytosť utkaná zo snov Quichotta, Traviata na Massenetov spôsob, obdivuhodná štúdia mnohostranného ženstva. **Jitka Saporová-Fischerová** vniesla do role dráždivý sexappeal, dvojlomnosť postavy, ktorá je v opere de facto kurtizána. Jej vnútro sa však dovoľava skutočnej lásky - ešte viac vo chvíli, keď stráca fyzickú silu, stárne a upadá. V kontraste takýchto nálad sa mi zdala podobná interpretácia nesmierne zaujímavá. Momenty ženskej dravosti, pohybovej variabilnosti priniesla do role aj **Silvia Sklovská**. Všetky tri boli hlasovo obdivuhodne vyrovnané a zvládli nástrahy partu, ktorý je lákadlom pre pohyblivé mezzosoprány. K introvertnej Denise Šlepkovskej „vyladil“ režisér na 1. premiére Dona Quichotta v osobe basistu **Petra Mikuláša**. Možno je nie taký vysoký a štíhly ako si predstavujeme tohto hrdinu, ale jeho vnútro je „nebotyčné“. Spieva s hlbokou introspekciou, ktorú dokáže účinne preniesť na partnerov i na poslucháčov. **Ján Galla** je fyzicky adekvátny Don Quichotte, ktorý možno viac „znie než rozoznieva“, ale každopádne je to Quichotte, ktorý nás tiež dojima. Jeho veľké chvíle sú vo finále, keď smrť zavrhuje púť Quichotta svetom. I spevák akoby odrazu dozrel do mrazivo silných okamžikov... Najmladším Quichottom je **Martin Malachovský**. Vytvoril so **Silviou Sklovskou** dvojicu, ktorá ladila zjavom (či typom), mladistvým elánom, ale najmä kultivovanosťou speváckeho výrazu. M. Malachovský navyše je azda najtypickejším rytierom smutnej postavy. Jeho vysoká postava s trochu komickým účesom a okuliarmi na slabnúcich očiach rytiera bola tak trochu výkričníkom do nášho čudného sveta.

Don Quichotte medzi nami - to je teda idea Bednáríkovej ostatnej inscenácie na javisku opery SND. Namiesto pasívneho otvorenia partitúry si režisér opäť postavil za cieľ, skonfrontovať hrdinu minulosti a jeho ideály s dneškom. Na rozdiel od iných inscenácií (nielen operných!) odchádza divák z tohto predstavenia nie s vyprázdnenou hlavou, ale s myšlienkami, čo sa neodvratne vracajú do duše ako otáziky, výčitky, či posila pre akýsi iný, lepší život. Aj preto sa oplatilo prizvať J. Bednáríka do sveta opery.

TERÉZIA URSÍNYOVÁ

Pripoja sa aj iní?

Hommage a Lucia Popp - to bol názov dvoch koncertov, avizovaných na poetických, krásnych plagátoch **R. Poláka**. Uskutočnili sa s týždenným odstupom - 12. a 19. marca v Koncertnej sieni Slovenskej filharmonie. Nad obo-

ma prevzal patronát primátor hlavného mesta SR Bratislavy **Peter Kresánek** a na druhom sa zúčastnil aj prezident SR **Michal Kováč s manželkou**. Atmosféra týchto podujatí bola vzrušujúco krásna a dojímavá. Z rodiny tu bol otec umelkyne - **Ing. Rudolf Popp** a niektorí blízki príbuzní, centrom celého spoločensko-umeleckého diania bol iniciátor myšlienky - intendant **Komorného orchestra mesta Bratislavy Cappella Istropolitana** - **Karol Kopernický**. On dokázal tvrdohlavo ísť za cieľom, ktorým bola spomienka na veľkú sopranistku, srdečného a oduševneného človeka, hviezdu mnohých svetových operných domov, koncertných pódií rôznych metropol, Kammersängerin Wiener Staatsoper a mni-

chovskej Staatsoper, nositeľky Striebornej ruže Viedenských filharmonikov, Radu umenia a literatúry Francúzskej republiky... a mnohých ďalších ocenení hudobného a kultúrneho sveta. **LUCIA POPPOVÁ** bola možno niekde medzi nami na krásnych koncertoch - počť - spomienkach na jej žiarivú osobnosť. Iste, fyzicky sme boli už bez nej, lebo vskutku predčasne, no milosrdne zaspala svoj večný sen v mníchovskej nemocnici... Odišla na vrcholoch slávy, a tak nikdy nezažije zostup dole. Stále bude žiariť na výslni spomienok a prostredníctvom vyše 130 platní, 40 operných kompletov. Ak 20. storočie nevymyslelo nič lepšie, než zanechalo nám možnosť uchovania hlasov najväčších umelcov, mysliteľov a iných výnimočných ľudí. Lucia Poppová tak zostáva nadlho ako vzor umelkyne, ktorá okrem perlivej vokálnej techniky vedela do spevu vždy vložiť aj oduševnenie...

Idea, že koncerty budú pokračovať každý rok, ba má sa ku nim perspektívne pripojiť aj **medzinárodná spevácka súťaž** s menom Lucia Poppovej, je skvelá. Konečne si začíname budovať tradíciu a neodvraciam sa od veľkých ľudí z ľahostajnosti či malej potreby kontinuity! K tejto akcii by sa však malo zaktivizovať aj MK SR a SHÚ... Lucia Poppová zomrela 16. novembra 1993 v Mnichove a 2. februára 1994 bola v SND panychída za touto veľkou speváč-

kou, ktorá až do r. 1989 žila v zahraničí, na výslni slávy - bez záujmu domova. Z prostého dôvodu: bola emigrantka. Do cudziny však neodišla za vidinou lepšieho, ale náročnejšieho, umením a jeho metami lákajúceho života. Začínajúca tradícia koncertov **Hommage a Lucia Popp** je teda iba malou splátkou Slovenska speváčke prvej kategórie, ktorá sa všade hlásila za Slovenku. Milé bolo vidieť na podujatí aj dlhoročnú vernú profesorku Lucie Poppovej - **Annu Hrušovskú**, dobré bolo čítať vzorne pripravený dvojazyčný bulletin, kde boli zoradené spomienky i faktografické údaje o tejto hviezde. Ale ešte krajšie bolo, že všetci zúčastnení hrali na oboch koncertoch mozartovský repertoár (veď W. A. Mozart tvoril vedľa R. Straussa „základinu“ Poppovej operného i koncertného repertoáru) **výnimočne koncentrovane a umelecky presvedčivo**. Na prvom koncerte zaznela **Symfónia č. 38 D dur „Pražská“**, KV 504 a **Rekviem d moll KV 626**. Okrem posilnenej Cappelly Istropolitany (niektorými členmi orchestra SF v dychovej sekcii) sme počuli v **Rekviem i Slovenský komorný zbor** (zbormajster **Pavol Procházka**) a kvarteto sólistov: **A. Kohútová** - **D. Šlepkovská** - **E. Ludha** - **P. Mikuláš**. Zvlášť speváci si dali záležať na vyladení svojho kvarteta, čo bolo vedľa orchestrálného zvuku najväčším zážitkom večera. Koncert - namiesto nemocného **Z. Košlera** - dirigoval **Michael Dittrich** z Viedne. Kvalitne, bez vonkajších efektov, ale sústredene, s ambíciou mäkkého zvuku orchestra i vokalistov. SKZ bol pripravený tiež veľmi dobre - možno však zaokrúhlenejší, jemnejší zvuk by viac pristal Mozartovej

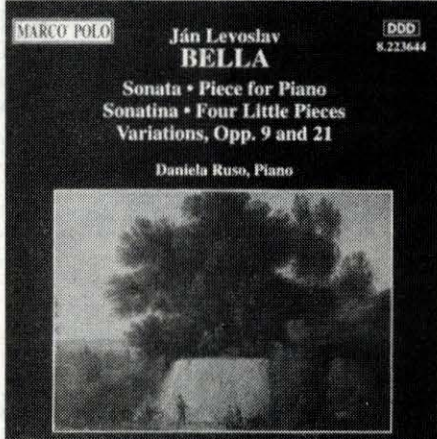
smútočnej omši...

Ak prvý z dvojice koncertov bol výborný, druhý bol vynikajúci. Levý podiel na tom má dirigent **Libor Pešek**. Po dlhšom čase sme opäť s nadšením vnímali jeho koncepciu hudobných obrazov, ktoré pri všetkej štylovosti nepostrádajú pôvab jemnosti citových vyznaní, pri všetkej presnosti skrývajú v sebe nádhru vznešenosti, elegancie a hry ducha. V týchto intenciách odznela Mozartova **Symfónia č. 40 g moll, KV 550** a **Symfónia č. 41 C dur „Jupiter“**, KV 551. (Andante tejto symfonie malo priam romantickú melanchóliu a vzdušnosť, grandiózne finále hravo prekonávalo nástrahy partitúry). Ekvilibristická koncertná ária **Mia speranza adorata KV 416** zaznela ako malý šperk uprostred koncertu v podaní koloratúrnej sopranistky **Lubice Vargicovej**. Až na jedno malé zaváhanie vo výške bol jej výkon strieborne ligotavý, čistý, číry a ozvláštnený akousi mladistvou vervou.

Orchester Cappella Istropolitana s umeleckým vedúcim **Ewaldom Danelom** a pod taktovkou **Libora Peška** hral mätko, vládne, jednotne, ako v začarovaní pod magickými rukami pána dirigenta. Bol to jeden z vrcholov koncertnej sezóny 1994/95.

I po spoločenskej stránke mali oba koncerty svoje doznenie v stretnutí oficiálnych i neoficiálnych hostí. Na sponzorovaní koncertov sa podieľali štedrou rukou **Shell Slovakia**, **Slovnaft**, **Volkswagen Bratislava**, **Porsche Bratislava** a **Deloitte and Touche**. Výťažok z koncertov je venovaný **Lige proti rakovine**. TERÉZIA URSÍNYOVÁ

Ján Levoslav Bella
Sonáta pre klavír b mol • Skladby
pre klavír • Sonatina • Štyri ľahké
skladby • Variácie op. 9 a op. 21.
Daniela Rusó - klavír
Marco Polo DDD 8.223644

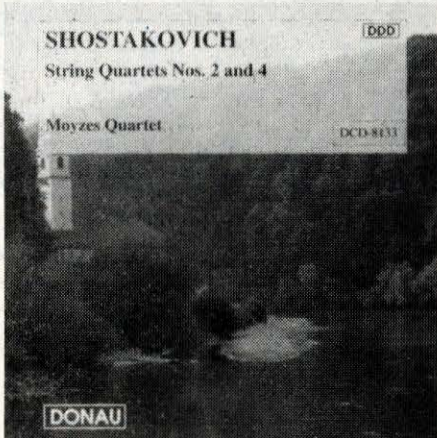

Pozornosť, ktorú v poslednom období venuje hudobná veda tvorivému odkazu Jána Levoslava Bellu, jednoznačne dokazuje, že bol prvým priekopníkom slovenskej hudby, ktorý sa dostal do kontextu európskej vzdelanosti, ktorá ho adekvátnym a podnetným spôsobom ovplyvnila a určila smerovanie jeho tvorby. Dnes, s odstupom času poznávame, že to bolo smerovanie jedine možné a správne. Dokazuje to aj nahrávka jeho reprezentačných klavírných skladieb pre HNH International Ltd. V edícii Marco Polo dostáva sa tak Bellova hudba do sveta spôsobom zodpovedajúcim jeho umeleckému významu.

Tejto skutočnosti si boli zrejme vedomí aj editori, keď do záhlavia informačnej strany uviedli výstižný propagačný anons, že „súc povzbudený Lisztem a priateľstvom Richarda Straussa, bol Bella vedúcou postavou v rozvíjajúcej sa slovenskej národnej hudbe“. Už toto konštatovanie svedčí o tom, že Bella bol už dávno „uznaný“ na európskeho skladateľa.

Cédečko Bellových skladieb otvára známa a náročná Sonáta b mol z roku 1882, ktorá má všetky znaky vyspelej koncertnej tvorby.

Dmitrij Šostakovič
Sládkové kvarteta č. 2 a 4.
Moyzesovo kvarteto
DONAU DCD-8133

Šostakovičove sládkové kvarteta vydala firmou HNH International Ltd. v edícii DONAU v interpretácii Moyzesovho kvarteta signalizujú, že tvorba ruského majstra má na Slovensku renomované interpretačné tradície, s ktorými je záhodno vstúpiť aj do medzinárodnej konkurencie. Nahrávka 2. a 4. sládkového kvarteta D. Šostakoviča je odvážnym dramaturgickým počínom, pretože ide o diela, ktoré vznikli v skladateľovom období, o ktorom sa v súčasnosti nie veľmi lichotivo hovorí, kedy sa autor musel podrobiť neúprosnej stránickej tzv. protiformalistickej kritike a zväzovej disciplíne a kedy sa „rozhodol“ svojou tvorbou obrátiť sa k ľudu.

Sládkové kvarteto D dur op. 83 z roku 1949 vzniklo takmer bezprostredne po oratóriu Pieseň o lesoch, hudbe k filmu Pád Berlína a iných skladbách reagujúcich na tzv. „nové úlohy sovietskeho umenia“. Je to obdobie, ktoré na svoju hlbokú analýzu ešte len čaká a ktoré bude asi aj nemožné spravodlivo a objektívne rozsúdiť. No Šostakovičova hudba je tu stále, je to fenomén, na ktorý sa treba pozeráť predovšetkým z hľadiska kompozičnej profesionality. A takými sú obe kvarteta. Kvarteto D dur, v troch allegrových vetách, prináša nekonfliktnú, jasnú, zrozumiteľnú no technicky dobre napísanú hudbu, zodpovedajúcu požiadavkám doby. Len andantino nastoľuje známe šosta-

tantnej sonátovej formy, nesie sa vo veľkorysosti štýle romantickej kompozície s brilantnými a technicky náročnými pasážami. Nášmu majstrovi tu boli zrejme predobrazom Lisztove koncertantné skladby, avšak v lyrických pasážach nájdeme krásne melodické pasáže. Sonáta poukazuje na Bellovo zrelé kompozičné umenie a po každej stránke znesie najprísnejšie kritéria, takže naši klaviristi nemajú dôvod váhať zaraďovať toto dielo do svojich koncertných programov. Ďalší priestor nahrávky vyplňajú skladby menšieho rozsahu: Dve skladby pre klavír C dur, Variácie na pieseň Pri Prešporku na Dunaji, Variácie na pieseň Letí, letí roj, Sonatina e mol a Štyri drobné skladby. Všetky programové čísla ukazujú, že Bella bol schopným klaviristom i dobrým pedagógom, pretože všetky skladby zohľadňujú konkrétny technický stupeň interpreta. Preto sú vhodné pre všetky stupne nášho profesionálneho pianistického školstva, a bolo by žiaduce, aby si ich osvojili pedagógovia a ich žiaci. Nie je tomu dávno, čo sme nariekali, že nie je čo hrať. Bellova hudba je umelecky cenná, ba rovnocenná s ostatnou domácou či zahraničnou tvorbou. Jeho hudba sa dostane do povedomia našej verejnosti, keď budeme jeho odkaz šíriť, propagovať, vydávať a keď sa nájdú k národnému odkazu loajálni interpreti.

Interpretka tejto nahrávky Daniela Rusó nás v plnej miere presvedčuje, že Bellove klavírne skladby sú umelecky cenné a interpretačne vďačné. Daniela Rusó (nahrávka vznikla v roku 1993) tu zúročuje svoje bohaté interpretačné skúsenosti z klasického i romantického repertoáru. Popri jej technickej suverenite oceňujem predovšetkým tvárnú muzikálnosť, schopnosť hudobnými prostriedkami vyjadriť podstatnú esenciu hudobnej matérie a osloviť poslucháča bohatou výrazovou paletou. Vydanie základnej Bellovej tvorby na cédečku zahraničnou firmou, je veľmi pozitívny čin, ktorý iste prispieje k tzv. „zviditeľňovaniu“ našej hudobnej kultúry vo svete. Škoda, že editor nahrávky bol na informácie o interpretke taký skýpy...

kovičovskými elegickými a meditatívne ladenými plochami, evokujúce bolesť, lyriku či zádumčivosť, typické to črty plachej a citlivej skladateľovej duše.

Sládkové kvarteto A dur z roku 1944 je dielom introvertného založenia, vznikalo ako „tvorivý oddych“ medzi veľkými symfonickými partitúrami 8. a 9. symfónie a takmer bezprostredne po 2. klavírnom triu, ktorým sa Šostakovič poklonil pamiatke zosnulého dlhoročného priateľa I. I. Solertinského. Smútok za priateľom, ale aj predtucha blízkeho konca vojny, ktorá si vyžiadala toľko obetí, dodávajú dielu autobiografický charakter. Nasvedčuje tomu aj formové riešenie diela. Skladbu otvára predohra, po ktorej nasleduje rozsiahly recitativ a romanca. Je to veľká meditácia huslí, popretkávaná akordickými harmóniami, prerušovaná dramatickými akcentami. Šostakovičova invencia je tu vo svojom pravom svetle a význame, je to hudba hlboko dojímavá, epicky klenutá, nerezignujúca, končiaca v harmonickom súzvuku. Allegrový valčík, Šostakovičom tak obľúbený žánrový prvok, je noblesná a ľahko plynúca hudba, ktorá vyúsťi do ruskej témy s variáciami.

Moyzesovo kvarteto sa oboch diel zhostilo vynikajúcim spôsobom. Ich hru možno zrovnáť s medzinárodnými kvartetovými ansámbľami. Okrem dokonalej súhry, bohatej polyfonickej členitosti hlasov, vyžadujú si obe diela, najmä kvarteto A dur, aj vynikajúce sólistické výkony. V tomto smere hrajú moyzesovci „na výbornú“, no osobitne rád vyzdvihujem lyricko-meditatívne sóla primária p. Muchu, ktorý ich hrá s nádhernou zvukovou a tónovou kultúrou a veľkou výrazovou škálou. Škoda, že textová príloha je k interpretom anonymná, čo nie je medzinárodná zvyklosť. V tomto prípade, je to však nekorrektnosť voči umelcom, ktorí odviedli kus svedomitej a muzikantsky plnokrvnej práce. Zahraničný poslucháč by mal vedieť viac, ako prezrádza iba názov Moyzes Quartet. V každom prípade, kto si túto nahrávku vypočuje, zapamätá si aj meno kvarteta a po ďalšej jeho nahrávke siahne s plnou dôverou.

MARIÁN JURÍK

Pozn. Zvukové ukážky recenzovaných CD odznejú na S 2 10. 4. o 20.30 a 11. 4. o 14.30.

Vjačeslav Verestnikov ako Figaro a Marina Meščerjakova ako Zuzanka.

Snímka archív HŽ

Mozartov Figaro v Bol'som

pod taktovkou Petra Feranca

Najvplyvnejšie nemecké noviny Frankfurter Allgemeine Zeitung dňa 6. marca t. r. priniesli pod titulkami Matrace ako rohože, alebo Západniarsky priakorený Figaro v Bol'som divadle vo svätyni ruského operného umenia, podrobnú informáciu Kerstina Holma o novej umeleckej orientácii tohto slávneho divadla. Ako sme už viackrát na stránkach nášho časopisu uviedli, v posledných rokoch vo Veľkom divadle prevládla umelecká stagnácia, pretože veľa popredných spevákov a dirigentov našlo uplatnenie v zahraničí. Terasí generálny riaditeľ divadla Vladimír Kokonin sa usiluje o umelecké oživenie divadla angažovaním zahraničných umelcov, čo spôsobuje nemalé napätie medzi vedením divadla a tými, ktorí nenašli uplatnenie v cudzine a boja sa o svoje dôchodkové zabezpečenie. Toto napätie zvýšilo aj opatrenie v zavedení pracovných zmlúv na určitý čas.

Dôkazom zahájenia novej umeleckej éry vo Veľkom divadle je aj jediná premiéra v tejto sezóne, Mozartova Figarova svadba. Pre túto inscenáciu pozvala vedenie zahraničný inscenač-

ný tím a spevákov z petrohradských divadiel. Inscenáciu sponzorujú ruskí a západní sponzori, čo sa v moskovských kruhoch považuje za pioniersky počín.

Mozartova hudba zaznela v najväčšom moskovskom divadle po 12 rokoch. Spieva sa v originále, v taliančine, pretože divadlo chce držať štandard s medzinárodným trendom a pozývať aj hostujúcich spevákov. Na hudobné naštudovanie bol - ako uvádzajú noviny - prizvaný mladý Slovák Peter Feranec, ktorý ako prvý zahraničný dirigent vypracoval vo Veľkom divadle počas dva a pol mesačných skúšok s dvoma obsadeniami, celkom nový interpretačný štýl. Orchester, ktorý bol dosiaľ špecializovaný na plnohrujucu romantickú šírku, preorientoval Feranec na mozartovskú ľahkosť a transparentnosť. Feranec - ako uvádzajú noviny - kladie dôraz na modernú prísne neromantickú mozartovskú interpretáciu. Tiež zásluhou režisérkej koncepcie Joachima Herza a výtvarníka Petra Šýkora, zažilo moskovské divadlo po prvýkrát niečo také, ako moderné režisérské divadlo. Nuž, nikto nie je doma prorokom...

INFORMÁCIE

• Leoš Janáček: Album pre Kamila Štösslovú. Pod týmto názvom vydalo Moravské zemské múzeum v Brne v spolupráci so Štátnou operou v Stuttgarte publikáciu dokumentov, ktoré spracovala Jarmila Procházková.

• Radoslav Šášina s manželkou uviedli 18. marca t. r. v Laatzene a 19. marca v Bad Nenndorfe premiéru Sonatiny G dur pre kontrabas a klavír od Ladislava Kupkoviča.

• Berlínska filharmónia na základe rozhodnutia správnej rady orchestra a vedenia intendantúry po zhodnutí doterajšieho pôsobenia C. Abbada, predĺžila mu zmluvu vo funkcii šéfdirigenta do roku 2002. Orchester aj naďalej bude spolupracovať s vybranými špičkovými svetovými orchestrami.

• Anglický skladateľ Sir Harrison Birtwistle dostane 2. mája t. r. v Mníchove medzinárodnú cenu Ernst-Rohlf-Stiftung vo výške 250 000 DM. Táto cena sa svojou hodnotou a významom označuje ako Nobelova cena za hudbu. Túto cenu Birtwistle dostane o. i. za diela „The Triumph of Time“ a operu „The Second Mrs. Kong“.

• Francúzsky dirigent Georges Pretre bude novým umeleckým šéfom Rozhlasového symfonického orchestra v Stuttgarte. V tejto funkcii tu pred ním pôsobili Hans Müller-Kray, Sergiu Celibidache, Neville Martinier a Gianluigi Gelmetti, ktorý s týmto orchestrom účinkoval aj na BHS. V tomto roku orchester osláví 50. výročie svojho trvania.

• Medzinárodný festival Antona Brucknera, ktorý sa bude konať od 10. septembra do 1. októbra t. r. v Linzi, okrem sústavného uvádzania diel rakúskeho majstra, má na programe premiéru opery Thomasa Christiana Davidsa „Der Weg nach Emmaus“, koncertné predvedenie opery Richarda Wagnera Walkýra, v ktorej budú o. i.

spievať Hildgard Behrens, Nadine Secunde, Simon Estes, Eva Randová, Matthias Hölle, a i.

• Známy fínsky dirigent Okko Kamu, víťaz karajanovskej dirigentskej súťaže v roku 1966, bude od augusta novým šéfdirigentom Fínskej národnej opery v Helsinkách. Kamu zostáva i naďalej dirigovať Stockholmskú Sinfonietta Orchestru, Kopenhagenskú filharmóniu a zostáva tiež stálym hostujúcim dirigentom v Symfonickom orchestri v Singapure.

• Medzozosopranistka Olga Borodina, ktorá za svoj debut na cédečku dostala Cannes Classical Awards, bude mať 24. augusta v Hamburgu svoj prvý nemecký piesňový recitál.

• Slovenský filharmonický zbor v priebehu marca presunul svoje pôsobisko do Atén, kde účinkoval v novej inscenácii štyroch predstavení Beethovenovej opery Fidelio. Inscenáciu pripravil bývalý šéf viedenskej štátnej opery C. Helmuth Drese s dirigentom R. Weikertom.

• Vo vydavateľstve von Bockel v Hamburgu vyšla monografia o živote a diele Erwina Schulhoffa, ktorej autorom je český muzikológ Josef Bek. Vo vydavateľstve Zewitauseideins vo Frankfurtu vyšla kniha ďalšieho českého muzikológa Milana Kunu „Musik an der Grenze des Lebens“.

• Vo vydavateľstve Ditrich-Verlag v Kolíne n/R vyšla knižka Wagnerovej vnučky Friedelind Wagner: „Nacht über Bayreuth.“

• Gramofónová firma Nightingale vydala nahrávku málo známej a ešte menej hranej opery G. Donizettiho Roberto Devereux. Táto opera predstavuje vrchol náročnej belcantovej techniky. Náročnú partiu hlavnej hrdinky opery Alžbety suverénne interpretovala Edita Gruberová.

Podľa zahr. tlač: -mj-

INFOJAZZ č. 1/95

SLOVENSKÁ JAZZOVÁ SPOLOČNOSŤ

● Tohtoročný zjazd Slovenskej jazzovej spoločnosti sa bude konať dňa 11. 4. 1995 v priestoroch ROCK POP klubu na Jakubovom námestí č. 12. O podrobnom priebehu budeme informovať v nasledujúcom čísle INFOJAZZU.

● Koncom roku 1994 sa nahrávalo a úspešne vydalo CD SLOVAK JAZZ MAINSTREAM. Predstavili sa na ňom Trio K. Ondrejčku, Trio D. Húščavu, Duo J. Hajnala. Projekt pripravil Hudobný fond v spolupráci so SJS. Jeho realizáciu mala na starosti členka SJS Yvetta Kajanová. Navrhla tiež dramaturgiu ďalšieho CD SLOVAK YOUNG JAZZ. Budú sa na ňom prezentovať tieto slovenské jazzové skupiny: BOSSA NOHA, AMC TRIO a CHORÁ VRANA (vítaz minuloročnej amatérskej súťaže v Žiline). Takouto cestou sa poskytnie priestor jazzovým hudobníkom, ktorí doposiaľ nemali možnosť vydať vlastné CD. Dúfajme teda, že termín edície bude čoskoro na svete.

● V dňoch 12.-14. mája sa v Olomouci uskutoční Československý jazzový festival (medzi inými na ňom vystúpia aj známy kontrabasista Ray Brown, ktorého sme mohli vidieť i počuť na Bratislavských jazzových dňoch '94). SJS vyšle na tento festival dve slovenské skupiny: Adrienu Bartošovu and SCAT a Bratislava Hot Serenaders. Na požiadavku usporiadateľov festivalu tu vystúpia aj špeciálna československá zostava, ktorú budú tvoriť E. Viklický, J. Bartoš, C. Zelenák, J. Griglák.

● SJS schválila navrhovaných kandidátov ceny L. Martonika na rok 1995: Juraj Griglák (cena za interpretáciu), Juraj Szabados - In Memoriam (cena za kompozíciu). Na podet rady SJS sa osloví STV Košice, aby spracovala a odvysielala program o laureátoch.

● V poslednom období je horúcou témou BRATISLAVA JAZZ WORKSHOP. Ostáva tu totiž niekoľko nevyjasnených bodov. Jedným z nich je aj finančná situácia - všetko závisí od toho, či fond PRO SLOVAKIA poskytne prostriedky na realizáciu. Problémom je aj slabá pripravenosť a spôsobilosť účastníkov. Predseda SJS Peter Lipa v súvislosti s týmto faktom navrhol zníženie úrovne workshopu, teda vychádzanie z možnosti prihlásených. Taktiež pälčivou sa ukazuje byť otázka pozývania zahraničných lektorov, ktorých nároky na honoráre sú príliš vysoké. Táto situácia sa dá vyriešiť zabezpečením domácich lektorov. Konkrétne Juraj Gergely prisľúbil „vypomôcť“ piatimi súpravami bicích nástrojov a tiež zaobstaraním našich lektorov.

● V dňoch 2.-4. marca sa v Krakowskom akademickom centre kultúry ROTUNDA konal 20. jubilejný medzinárodný konkurz mladých jazzových skupín. Zameranie a orientácia formácií spadá pod obdobie od tradičného po moderný jazz vo vlastných úpravách. Podmienkou bolo odovzdanie kazety s tromi skladbami - blues, balada a ľudovoľný štandard. SJS plánovala vyslať mladú žilinskú formáciu CHORÁ VRANA, no z organizačných dôvodov sa to nepodarilo.

● Na rok 1995 minister kultúry I. Hudec menoval nových zástupcov do fondu PRO SLOVAKIA. Slovenská hudobná asociácia si medzi nimi, bohužiaľ, svojho člena nenašla. Ukáže budúcnosť, aký to bude mať dopad na existenciu hudobných spolkov.

JAZZMANI DOMA A V ZAHRANIČÍ

● Organizátori festivalu PET JAZZ (konal sa koncom minulého roku v DK Lúky na Viglašskej 1), nenechali priaznivcov jazzu dlho čakať. Tentokrát usporiadali špeciálne podujatie LIVIN'BLUES, dňa 11. 3. o 17.00 h. Vystúpili na ňom: The Electric Blues Band, Blues Mother In Law, Tucet (Česko), Krokoband, Jozef Barina, ZVA 18:22 Band, Víťazný Traktor, STETSON (Morava), BLUESPUMPM (Rakúsko).

● Je výborné a závideniehodné, že S Klub v Leviciach funguje na plné obrátky. Za posledný štvrtok tu organizátor Juraj Gergely zabezpečil koncertovanie viacerých formácií: za príležitosti krstu svojho CD tu vystúpil aj Peter Lipa s A. Šebanom, M. Gašparom, M. Buntajom (hrali aj v nitrianskom klube Tatra), častým hosťom je tu aj ACOUSTIC O. J. BAND) P. Preložník - klavír, P. Kotry - saxofón, F. Horváth - kontrabas, J. Gergely - bicie nástroje, od marca sa k

nim pridali aj M. Durdina - trúbka, S. Počaji - gitara). Vo februári tohto roku tu vystúpila Adriana Bartošová and SCAT a v marci J. D. Šošoka so zahraničnými hosťami - Larry Smith - saxofón (USA), Antonio Ciacca - klavír (Taliansko), Robert Balzár - kontrabas (Česko), Cristoph Grab - saxofón (Švajčiarsko).

● Členovia skupiny S QUARTET v súčasnosti spolu nehrajú. Jedna z ciest, ktorou sa ich účinkovanie rozvetvilo, je aj spolupráca s inými formáciami. D. Hurtuk (gitara) a J. Višňovský (saxofón) spolupracujú s rôznymi rockovými skupinami. Ďalší členovia vystupujú aj v triu MAGISTER JAZZ TRIO (M. Marínčák - kontrabas, P. Adamkovič - klavír a jeho brat Pavol Adamkovič - bicie nástroje).

● Svetoznáma škola Berklee College of Music v Bostone vznikla už v roku 1945 a fungovala pod názvom JAZZ SCHOOL. Jej cieľom je rozvíjať kompozičné schopnosti študentov a tiež získanie praxe v oblasti notácie vlastných skladieb. Prednášajú sa tu rôzne kompozičné techniky, harmónia, teória, sluchová analýza, história, produkcia hudby (technológia štúdiového nahrávania), didaktika (absolventi získajú certifikát na výučbu), filmová hudba... Študenti končia štúdium vlastným finálnym projektom, podľa špecializácie.

Jedným z absolventov tejto školy je aj náš talentovaný gitarista Juraj Burian. Bol jedným z mála študentov, ktorým škola poskytla štipendium na celé štvorročné štúdium. U nás ho poznáme ako oceneného instrumentalistu roka, spolupracoval s mnohými hudobníkmi napr. s A. Bartošovou (CD HARMONY of RAIN), M. Gombitovou, J. Kornom, V. Patejdlom... Naposledy koncertoval v Astorke s Adrienu Bartošovou, ktorá sa o ňom vyjadrila ako o výbornom skladateľovi, aranžérovi a všestrannej osobnosti. Dnes Juraj Burian učí hru na gitare v Bostone a spolupracuje s rôznymi známymi osobnosťami.

● Juraj Kalász strávil začiatok februára na 2-týždňovom angažmán vo švajčiarskom Shalimar Clube v Berne. Účinkoval tu s Triom Stanislava Máchu (klavír), ktorého ďalším členom je Jiří Gondolán (bicie nástroje, mimochodom syn českého kontrabasistu Antonína Gondolána). Pre Juraja Kaláza bol pobyt v Berne vynikajúcou príležitosťou pre nadviazanie kontaktov s čiernymi hudobníkmi - Bobby Durham (bicie nástroje), Jimmy Woode (bas), S dcérou Jimmy Woodeho, speváčkou Shawnn Monteiro, si dokonca „zajamoval“ na 2 koncertoch.

Juraj Kalász je v súčasnosti tiež členom Tria komorného jazzu. Jeho obsadenie tvoria Jaromír Hnilička (trúbka), Roman Pokorný (gitara). Hudobníci tria sa stretávajú v Berne, kde často vystupujú v jazzovom klube Sonáta na JAMU. V zredukovanom obsadení účinkoval Juraj Kalász s Romanom Pokorným 23. 3. na vernisáži českých a slovenských maliarov v židovskej synagoge v Trnave.

Okrem toho možno Juraja Kaláza zastihnúť v jeho „staronovej“ skupine Jazz Special a to každý štvrtok od konca novembra 1994 v Monaco Clube v hoteli Danube. Jazz sa tu hrá od 21.00 h až do 1.00 h po polnoci. Medzi stálych členov Jazz Special patria Marcel Buntaj, Ľubor Priehradník, Peter Preložník. Okrem nich v Monaco Clube vystupovali hostia, ktorých si skupina prizýva - Andrej Šeban, Anton Jaro, Martin Gašpar, Peter Kotry, Dušan Húščava, Erich Rothenstein (poslucháč Konzervatória v Bratislave, žiak D. Húščavu).

● Kvinteto Dušana Húščavu absolvovalo v dňoch od 27. 3. týždeň výchovných koncertov. Uskutočnili sa v bratislavskom Istropolise s osobitým zameraním pre stredné školy. Takéto podujatia nie sú síce pre hudobníkov finančne atraktívne, ale zato veľmi užitočné z hľadiska osvetu a propagácie jazzu. Kiež by ich bolo viac!

● Z 2-týždňového študijného pobytu v Gambii v Afrike sa 18. 3. vrátil Jozef „Dodo“ Šošoka. Je to už jeho tretia návšteva Afriky, prvú absolvoval v roku 1973, druhú vlani. V Gambii sa stretol s minuloročnými priateľmi. Pobyt si financoval sám.

● Matuš Jakabčic, toho času študent na Berklee College of Music v Bostone, sa vrátil domov z ročného pobytu dňa 1. 6. 1995.

● V decembri participovala skupina Madre na profilovom CD Štěpána Markoviča. Album vyjde v tomto roku vo firme BMG. Nahrávanie ďalšieho CD pripravuje firma pre Juraja Bartoša za účasti členov skupiny Madre. Na oboch albumoch sa autorsky realizuje Juraj Tatár.

Pre Madre bude tento rok zrejme úspešný, pretože v júni 1995 vystúpia na Agharta festivale v Prahe ako predskupina Boba Berga a Mike Sterna. Saxofónista Bob Berg a gita-

rista Mike Stern sú slovenskému poslucháčovi známi z účinkovania na BJD 1993, 1987, tentokrát však budú koncertovať v spoločnej formácii. V tom istom mesiaci sa skupina Madre zúčastní nahrávania v programe košickej televízie.

● Po dlhšej pauze sa znovuobnovuje Orchester Gustáva Broma so sídlom v Brne. Obecenstvu sa predstaví v máji na Československom jazzovom festivale v Karlových Varoch. Dúfajme, že to bude predzvesť revalizmu big bandov na Slovensku. Veď za posledné obdobie zanikol Big Band Radio Bratislava, Swing Big Band Žilina, a ostatné orchestre majú finančné problémy.

● Cyril Zelenák a Anton Jaro koncertovali 24. 2. na súkromnej vernisáži gruzínskeho maliarstva vo Viedni. Anton Jaro, tentokrát ako kontrabasista, si spolu s Cyrilom Zelenákom zahrali s Alexandrom Fischerom (trúbkar ruského pôvodu, žijúci vo Viedni) a gruzínskym klaviristom Zurom Ramishvilim.

● Pri príležitosti nahratia albumu Labutie piesne (1994) profilového CD Pavla Hammela, vystúpili Marián Varga, Pavol Hammel, Radim Hladík, Fedor Frešo, Cyril Zelenák 22. 2. v brnenskej televízii. V programe boli použité piesne z albumu. Koncom marca participovali Cyril Zelenák, Juraj Griglák, Andrej Šeban... na realizácii ďalšieho CD Pavla Hammela. V nahrávke účinkuje tiež sláčikový orchester.

● V divadle Astorka beží muzikál Cabaret (1966, libreto Joe Masteroff, texty Fred Ebb, hudba John Kander). V orchestri vystupujú Juraj Bartoš, Juraj Griglák, Cyril Zelenák, časť ensembly Bratislava Hot Serenaders. Na aranžmánoch skladieb sa podieľali Anton Popovič a Juraj Bartoš.

● Podľa rozhodnutia vedenia Konzervatória v Bratislave, jazzové oddelenie s výučbou hry pre jednotlivé nástroje funguje len pre poslucháčov 5. a 6. ročníka. Tak sa stalo, že pôsobenie jazzmanov - pedagógov je obmedzené, hoci záujem zo strany vyučujúcich a aj študentov je veľký. Nebolo by vhodné v budúcnosti vyjsť v ústrety študentom?

● Koncom roka 1994 zmenil leader Ashbandu, Andrej Šeban, obsadenie skupiny. Členmi Ashbandu sú Martin Gašpar a Marcel Buntaj. V tejto zostave pripravujú hudobní album.

● Andrej Šeban sa podieľal na nahrávkach CD Deža Ursínyho - Pribeh (BMG, 1994), Gábora Pressera - Csak Dalok (BMG, 1995). V poslednom období je aktívny aj ako producent. Za albumy Naspät na stromy Petra Lipu a Part 1. skupiny Made to Mate získal Cenu ZAI ako Producent roka 1994.

● Ján Hajnal strávil december 1994 v jazzovom klube v Luzerne vo Švajčiarsku.

● T + R Band koncertoval začiatkom roka na viacerých miestach v Nemecku. Vo februári vystúpil v Paderborne, Braunschweigu a Latzene, začiatkom marca vo Weiblingene, Reutlingene a Stuttgarte.

● CD Naspät na stromy Petra Lipu sa dostala na pulty predajní v decembri '94, takže začiatkom roka sa hudobníci sústreďovali na aktivity, súvisiace s albumom. V Košiciach sa dňa 24. 2. uskutočnil koncert, zostavený zo skladieb nového CD Petra Lipu, ktorý snímala Košická televízia. Poslednýkrát na ňom účinkoval Juraj Szabados. Video klip - Balada o štyroch koňoch z albumu bol odvysielaný v reláciách Triangel, Štúdio kontakt, Klipmánia (DCTV).

● Od februára vysiela Slovenská televízia v Bratislave „seriál“ Jazz pre všetkých s 13 časťami. O jeho dramaturgiu a konferovanie požiadala televízia Petra Lipu. Doteraz je vyrobených 5 dielov - vocal, gitara, klavír, trúbka, saxofón.

● Košická televízia vyšla s iniciatívou pripraviť 6 televíznych relácií v cykle Cassovia Jazz. Prvé dve časti boli Naspät na stromy I., II., v druhej vystúpilo AMC Trio z Prešova (hostia Miriam Bajlová - spev, Miloš Železnák - gitara, Electric Blues Band). V ďalších častiach budú účinkovať skupiny Madre, Chorá vrana, Bossa Noha a jedna časť bude venovaná spomienkovému programu Juraja Szabadosa.

Pripravila Zuzana Vachová
Šéfredaktorka Yvetta Kajanová
Vydala Slovenská jazzová spoločnosť,
Jakubovo nám. 12, 814 09 Bratislava,
tel. 36 14 06, 36 14 07.

ZA JURAJOM SZABADOSOM

(6. 3. 1941 - 26. 2. 1995)

- klavirista, skladateľ, aranžér. Študoval na elektrotechnickej priemyselnej škole v Košiciach, hudbu u súkromných učiteľov. Už v roku 1958 založil vlastné sexteto, orientované na jazz a populárnu hudbu. Účinkoval v SRN, Rakúsku, Švajčiarsku, Holandsku, Nórsku, Švédsku. O jeho živote sme sa porozprávali s jeho dlhoročným priateľom Petrom Lipom.

V akom svetle vidíš Juraja Szabadosa ako človeka a hudobníka?

- Ako 17-ročný som študoval v Košiciach na priemyslovke a už v tých časoch bol Szabados vychytenou osobnosťou. Hoci bol odo mňa len o rok starší, viedol vlastnú kapelu. Hrával s ňou na tzv. Čajoch o piatej na študentskom internáte. Zbiehali sa tam v sobotu a v nedeľu všetci mladí ľudia z mesta a chodievali za jeho kapelou, ktorá bola skvelá. Hrala vtedy modernú populárnu hudbu - pesničky zo Semafóru, Rádia Luxemburg. Vtedy som zaregistroval Szabadosa ako niečo mimoriadne. Pre mňa to bola kategória muzikanta, ktorý bol odo mňa minimálne o jeden, dva, tri a možno aj viac stupňov vyššie. Bol som vtedy iba amatérsky hu-

dobník. Až potom som sa dozvedel, že dorástli jeho dvaja bratia, jeden bubeník, druhý basista a spolu hrávali v triu. Volali sa Szabadosovci a vedel som si predstaviť, akú hudbu hrali, aj keď som už do Košíc nechodil, lebo som študoval v Bratislave a nemal som možnosť ich nikdy počuť.

Đuro si potom zostavil orchester, s ktorým chodieval do zahraničia, do barov, zábavných podnikov, kde hral tanečnú hudbu. Raz sme sa spolu stretli v Nórsku, kde sme spolu strávili veľmi príjemný mesiac. Jeho kapela hrávala vedľa nás a tak sme sa navštevovali. Dokonca každý pondelok v našom podniku, kde sme hrávali, asi 20 km od Oslo v meste As, boli jam sessions, takže tam chodil aj Đuro. Zahrali sme si spolu a z nášho priateľstva sa vyvinul aj kolegiálny vzťah. To znamená, že už som sa na neho nemusel pozeráť ako na niekoho veľkého, kto je pre mňa zďaleka nedosiahnuteľný. Vtedy som ho spoznal ako veľmi príjemného a dobrehého človeka so životným optimizmom, pozitívnym výrazom človeka, ktorý nadšene prijíma každú novú hudbu. Bez veľkých životných problémov kráčať životom aj napriek tomu, že to nemal zo zdravotných dôvodov ľahké, aspoň v tých časoch, keď som ho spoznal. Takisto sme sa raz stretli vo Švajčiarsku, a potom sme sa pravidelne vidávali v Košiciach a občas v Bratislave.

Keď som v roku 1987 usporiadal Prehliadku slovenského jazzu v rámci BJD, bol som jeden z tých, a som na to hrdý, čo pozval Szabadosa, ako výhodníara, do Bratislavy. Vtedy ho tu videl jeden manager z Holandska z mesta Hertogenbosch, kde robia pravidelne jazzový festival a ten ho angažoval na ďalší rok 1988 na podujatie. V Hertogenboschi som bol aj ja so svojou kapelou a tam som mal možnosť zistiť, aký je Đuro doslova vzácny artefakt pre ľudí, ktorí ho nepoznajú a nemajú žiadne predsudky, že „ten Szabados je barový hráč“ a tak podobne. Tam mohol hrať pred publikom, ktoré ho bralo takého, aký je. Mal obrovský úspech a nebudem ďaleko od pravdy, ak poviem, že v tom ročníku bol hviezdou festivalu. Koncerty začali v piatok a už v sobotňajších novinách na prvej titulnej strane bola jeho veľká fotografia. Na tom koncerte v triu vlastne celý čas sóloval, lebo basista a bube-

ník mu len pomáhali. Hral na syntetizátori a klavíri, spieval, scatoval, hral za všetky hudobné nástroje a predstavovali ho tam ako malý zázrak.

Đuro sa stal medzičasom takým malým kráľom Košíc. Za dlhé roky hrania ho všetci ľudia poznali. Bol dobrý a mali ho radi tiež ako človeka, pretože ho často oslovovali k spolupráci. Bol vychyteným rozhlasovým režisérom, sám písal scénickú hudbu, viedol aj väčší orchester, zložený z hudobníkov z jeho kapely, košickej filharmónie, či divadla. Bol takpovediac otcom všetkých hudobníkov z Východu. Keď pripravoval niektoré televízne programy, pozýval ma zaspievať si. Bol som asi trikrát v Košiciach, kde Đuro niečo prezentoval a dostal som aj ja šancu si s ním zahrať. Najmä posledné dva roky, čo v Košiciach existuje jazzový klub, sme si spolu niekoľkokrát zahrali. Nikdy to však nebola koncepčná záležitosť.

Keď sme pre košickú televíziu vyrábali televíznu podobu projektu Naspät na stromy, nemal som žiadneho klaviristu. Spomenul som si na Đura a na časy, keď on sám hral na Hammond organe, lebo bol dlhé roky hráčom na tento nástroj. Poslali sme mu nahrávky z CD, on si urobil výťahy. Pripravil sa tak dokonale, že Andrej Šeban bol šokovaný jeho serióznym prístupom k veci aj napriek tomu, že jeho zdravotný stav bol už dosť pohnutý (bol po druhom infarkte, mal cukrovku). Hral veľmi dobre. To sme usúdili aj s Andrejom. Keby sme boli mali na nahrávaní CD takého človeka... Žiaľ, vtedy nás to nenapadlo. Nemali sme stabilného klaviristu a Đuro bol ideálny. Zrazu sme ho dostali do situácie, kedy hral inú hudbu, teda nie evergreeny, ani štandardy, ale novú hudbu, v určitom zmysle s ničím neporovnateľnú, ale pritom štylovo jemu blízku. Dnes už to viem dosť presne od jeho brata a manželky, že pre Đura bol tento projekt niečím mimoriadnym, že si ho pochoval, veľmi sa na to tešil, s nadšením hovoril o tom, ako si dobre zahral. Ja som mu ešte sľúbil, že ak bude príležitosť v Bratislave, že ho pozvem. Žiaľ, k tomu už nikdy nedošlo, lebo vo štvrtok, dva dni po koncerte nás opustil (26. 2. 1995).

Pripravila Yvetta Kajanová

SLOVENSKÍ UMELCI VÍTĚZIA NA FESTIVALE ČESKÉHO HUDBNÉHO DIVADLA

V snahe získať určitý prehľad po umeleckej sfére domácich scén a orientovať sa v ich súčasnej práci a ekonomickej transformácii, usporiadala Jednota českého hudobného divadla v spolupráci so zainteresovanými kruhmi a za výdatnej podpory bankových kruhov Festival českého hudobného divadla. Konal sa v Prahe pod patronátom ministra kultúry Pavla Tigrida v januári a februári ako nesúťažná prehliadka, ktorú však hodnotila odborná porota a rozdeľovala i ceny za najlepšie výkony súborov i jednotlivcov. Symbolické odmeny nepredstavovali sice stotisícové peňažné sumy, ale ocenení sa radi uspokojili s umeleckou keramikou soškou, dielom akademickej sochárky Daniely Holoubkové, ktorá bola pokrstená ako „Libuška“. Desiat súborov z Čiech a Moravy sa vo víkendových dňoch schádzalo v metropole Českej republiky, aby predviedli podľa vlastného výberu najlepšie inscenácie z posledných sezón, ukázali svoje sily a možnosti. K nim sa v Prahe pripojilo päť alternatívnych scén, ktoré realizujú hudobno motivované diela len na okraji svojej činnosti. Veľkým súborom ponúko svoju budovu Národné divadlo pri Vltave, ktoré po celý mesiac hostovalo s kompletným ansámblom v Japonsku. Operné scény sa predstavili s dielami talianskeho a francúzskeho repertoáru a s dvoma Janáčkami. Prevládali obľúbení autori (Verdi, Donizetti, Gounod), ale zabrali i jánkovské predstavenia Káti Kabanovej a Lišky Bystroušky, kde sme

po prvýkrát videli vypredané hľadisko. A úspech u divákov bol enormný. Niet pochybnosti o tom, že Festival českých hudobných divadel bol inšpirujúcim momentom v činnosti operných scén. Navyše sa okrem prestížnej prezentácie sezónnych predstavení odohral v dôstojnom prostredí prvej českej scény pred novým publikom. Táto skúška nebola zbytočná. Ukázala tiež kvality jednotlivých súborov z provinčných miest. S nimi súťažili aj obidve pražské operné divadlá - prvé s Bednárkovou inscenáciou Gounodovej opery Romeo a Júlie, druhé s novo objednanou operou Hansa Krásy Zásnuby ve snu.

Po bilancii festivalu sa medzi ocenenými ocitli aj slovenskí umelci. „Libuška“ získala predovšetkým Bednárkova a Dohnányiho kompletná inscenácia Gounodovej opery „Romeo a Júlia“ ako najpozoruhodnejšia inscenácia roku, spolu s kostymérkou I. Városovou a titulnými slovenskými sólistami Líviou Ághovou a Ľudovítom Ľudhom. Objavným prekvapením sa stala olo moucká inscenácia Donizettiho Lucie di Lamemmoor v titulnej úlohe s fenomenálnym výkonom Košičanky Márie Tkadlecikovej, ktorá pôsobí v tomto súbore. Jej bola tiež individuálne pridelaná cena „Libuška“. Ešte niekoľko slovenských spevákov sa mihlo v inscenácii tohto úspešného Festivalu českého hudobného divadla, o ktorom bolo záverom rozhodnuté, že sa bude za dva roky znovu opakovať. JIRÍ VITULA

Zlatá Harmonie 1994

Harmonie, časopis pre vážnu hudbu a jazz vychádzajúci v Prahe udeľoval ceny Zlatá Harmonie za rok 1994 najlepším nahrávkam z rôznych oblastí hudby. Za najlepšiu nahrávku vokálnej hudby a capella vyhodnotili CD vydavateľstva Hyperion Abbess Hildegard of Bingen: A feather on the breath of God v interpretácii Ch. Pagea, E. Kirkby a Gothic Voices. Najlepšou archívnu nahrávkou je Mozartova Figarova svadba s Viedenským filharmonikmi a E. Kleiberom tiež od Hyperion. V kategórii súčasná hudba je najlepšou nahrávkou CD vyd. Artia Česká nová hudba 60. let, z vokálno-instrumentálnej hudby je najlepšie CD vyd. Hyperion s Händlovým oratóriom Judáš Makabejský, v starej hudbe vydavateľstvo

Harmonia mundi s Castorom a Polluxom J. Ph. Rameaua. Za najlepšie sólistické výkony ocenili Anne-Sophie Mutter z Chicago Symphony Orchestra s dirigentom J. Levinom v Bergovom husľovom koncerte (Deutsche Grammophon), najlepšou orchestrálnou nahrávkou sú Beethovenove symfónie v podaní Orchestre Révolutionnaire et Romantique s dirigentom J. E. Gardinerom (Archiv Produktion). Najlepšou opernou nahrávkou je Wagnerova Valkýra s J. Levinom a orchestrom Metropolitan opery v New Yorku od Deutsche Grammophon, v komornej hudbe „bodoval“ aj náš Marián Lapsanský, ktorý s Jiřim Bártom nahrali pre Supraphon komorné skladby Rachmaninova, Schnittkeho a Pärta.

Riaditeľ Slovenskej filharmónie v Bratislave vypisuje

KONKURZ

na obsadenie voľných miest:

- v orchestri Slovenská filharmónia: violončelo - tutti,
- v Slovenskom komornom orchestri: husle - tutti.

Konkurz do orchestra Slovenská filharmónia sa uskutoční 13. 6. 1995 o 12.00 h v Koncertnej sieni SF, konkurz do SKO sa uskutoční 6. 6. 1995 o 9.00 h v skúšobni SKO v Redute. Prihlášky so životopisom s uvedením odb. vzdelania a umeleckej praxe prijíma a informácie poskytuje personálne odd. SF, Medená 3, 816 01 Bratislava, telef. 3333 51-3.

Riaditeľka Štátneho divadla v Košiciach PhDr. Nina Rašiová vypisuje

KONKURZ

na tieto voľné miesta:

- sólista opery - mladodramatický soprán,
- mezzosoprán - alt,
- tenor,
- barytón,
- člen operného zboru - do všetkých hlasových skupín,
- orchester opery - do skupiny huslí - tutti hráči,
- do skupiny viol,
- do skupiny violončiel,
- do skupiny lesných rohov,
- na - I. a II. klarinet,
- I. horna,
- I. trúbka,
- fagot,
- kontrabas,
- tympany - bicie.

Konkurz sa uskutoční 8. mája 1995 v budove divadla. Prihlášky posielajte do 25. apríla 1995 na adresu vedenia opery.

O Z N A M

Základná umelecká škola v Nitre oznamuje základným umeleckým školám v Slovenskej republike, že výtvarné práce z Celoslovenskej súťažnej prehliadky bývalých EŠU, konanej v r. 1984, sa nachádzajú v jej depozite. Tieto práce z oblasti maľby, kresby, dekoru, modelovania a grafiky si je možné osobne prevziať do konca mája 1995 na adrese ZUŠ, Damborského č. 1, 949 01 Nitra, tel. 087/41 56 29, 41 56 56. Po tomto termíne budú uvedené práce ponúknuté detským domovom, ktoré o ne po uvedenom termíne prejavia záujem.

Kedy Kde Čo

5. apríl
SND Bratislava J. Massenet: Don Quichotte (19.00)
ŠD Košice G. Puccini: Tosca (19.00)
ŠO Banská Bystrica, Bohéma klub Muzikálový koktail H. M. Bendekovej (18.00)

6. apríl
SND Bratislava Schumann, Korsakov, Rachmaninov: Karneval, Scherezáda, Paganini, balet (19.00)
NS Bratislava M. Sládek: Grand-Pierrot, premiéra (19.00)
ŠF Košice Koncert poslucháčov VŠMU - M. Pacovský, klavír, L. Miklovič, fagot, M. Krajčí, dir.; Beethoven, Mozart, Schubert (19.00)
ŠO Banská Bystrica Otvárací koncert 3. detského hudobného festivalu J. Ciklera - D. Buranovský, klavír, SOMBB, dir. M. Bulla (18.00)
ŠKO Žilina Organový recitál - Imrich Szabó; Bach, Messiaen, Martinček, Franck, Vierne (19.00)

7. apríl
SND Bratislava G. Verdi: Sila Osudu (19.00)
SF Bratislava G. Mahler: 9. symfónia D dur; dir. O. Lenárd (19.30)
NS Bratislava M. Sládek: Grand-Pierrot (19.00)
ŠD Košice P. I. Čajkovskij: Labutie jazero (11.00)

8. apríl
SND Bratislava Koncert (Slovnaft) (19.00)
NS Bratislava A. Lloyd Webber: Jozef a jeho zázračný farebný plášť (19.00)
ŠD Košice G. Verdi: Nabucco (19.00)
ŠO Banská Bystrica F. Lehár: Zem úsmevov (18.30)

9. apríl
SF Bratislava - Dóm sv. Martina J. Haydn: Sedem posledných slov nášho Spasiteľa na kríži - A. Kohútová, H. Štolfová, L. Ludha, P. Mikuláš, dir. O. Lenárd (19.30)
NS Bratislava A. Lloyd Webber: Jozef a jeho zázračný farebný plášť (19.00)
Mirbachov palác Bratislava Koncert SSSK - P. Bagin, L. Kupkovič, J. Sixta; Moyzesovo kvarteto (10.30)
ŠD Košice A. Vladigerov: Vlk a sedem kozliatok (14.30)

10. apríl
NS Bratislava A. Lloyd Webber: Jozef a jeho zázračný farebný plášť (19.00)
ŠD Košice Baletný koncert sólistov a baletu ŠD a tanečného oddelenia košického konzervatória (19.00)

11. apríl
SND Bratislava G. Verdi: Nabucco (19.00)
SF Moyzesova sieň Bratislava Moyzesovo kvarteto (19.30)
SF Reduta Bratislava A. Pärt: Pašie podľa

Jána - spojené s videoprojekciou; Camerata Bratislava dir. J. Rozehnal (19.30)
NS Bratislava A. Lloyd Webber: Jozef a jeho zázračný farebný plášť (19.00)
ŠO Banská Bystrica G. Verdi: Luisa Miller (18.30)

12. apríl
SND Bratislava G. Rossini: Barbier zo Sevilly (19.00)
NS Bratislava L. Tolcsay: Evanjelium o Márii (19.00)
ŠD Košice P. I. Čajkovskij: Labutie jazero (19.00)
ŠF Košice A. Dvořák, I. Pleyel, F. Schubert; M. Jurkovič, flauta, dir. L. Svárovský (19.00)
ŠO Banská Bystrica, Bohéma klub Večer pre talenty (18.00)
ŠKO Žilina Veľkonočný koncert - Vivaldi, Telemann, Dvořák, Bruckner; H. Štolfová-Bandová, A. Franceschelli, ŽMZ, dir. J. Vodňanský (19.00)

13. apríl
SND Bratislava P. I. Čajkovskij: Eugen Onegin (19.00)
SF Bratislava A. Dvořák: Rekviem - b mol (19.30)
E. Urbanová, I. Kirilová, P. Dvorský, P. Mikuláš, zbormajster J. M. Dobrodinský, dir. O. Lenárd
ŠD Košice, Smer S. Prokofiev: Peter a vlk (10.00)
ŠKO Žilina Veľkonočný koncert, program ako 12. 4. (19.00)

14. apríl
SND Bratislava O. Nedbal: Z rozprávky do rozprávky, balet, v. generálka (17.00)
NS Bratislava L. Tolcsay: Evanjelium o Márii (19.00)

15. apríl
SND Bratislava O. Nedbal: Z rozprávky do rozprávky, 1. premiéra (11.00 a 17.00)
NS Bratislava L. Tolcsay: Evanjelium o Márii (19.00)

18. apríl
NS Bratislava W. Russell: Pokrvní bratia (19.00)
ŠO Banská Bystrica G. Verdi: La Traviata (18.30)

19. apríl
SND Bratislava G. Verdi: Maškarný bál (19.00)
NS Bratislava W. Russell: Pokrvní bratia (19.00)
ŠO Banská Bystrica, Bohéma klub Koncert pedagógov katedry hudobnej a estetickej výchovy FHV UMB (18.00)
ŠKO Žilina Koncert speváckeho zboru CANTUS, dir. B. Juhaňáková Petite Messe Solennelle, pre sóla zbor a klavír (19.00)

Úspešný a perspektívny

Tak by sa dal charakterizovať zájazd operného súboru košického Štátneho divadla do Nemecka. Dvadsať vypredaných predstavení - niektoré videlo vyše tisíc divákov - je naozaj dobrou bilanciou nášho operného zboru, orchestra, baletu i javiskovej techniky.

Inszenáciou operety Leo Falla Ruža z Istambulu si naši umelci získali srdcia nemeckých divákov. Publikum reagovalo spontánne, vďačne ocenilo vysokú úroveň naštudovania tohto diela. Šesťdesiatročný kolektív divadla bude mať na čo spomínať. Ako nám povedal šéf opery František Balún, usporiadatelia boli spokojní s príkladnou umeleckou i organizačnou spolupracou s košickým súborom. Na základe úspechu dostala opera už i ďalšie pozvanie, opäť s Ružou z Istambulu.

Lubica Hybácková

Blahoželáme

František SCHRAMM - skladateľ českého pôvodu pôsobiaci na Slovensku, 85 r. (2. apríl)
Ludmila POLIAKOVÁ-KYRYČENKO, zbormajsterka, 65 r. (2. apríl)
Alexander CATTARINO - koncertný umelec, klavirista, člen SKO, 55 r. (4. apríl)
Gerhard AUER - dlhoročný dirigent opery SND, 70 r. (9. apríl)
Stanislav BEŇAČKA - basista, sólista opery SND, 65 r. (12. apríl)
Ivan MARTON - muzikológ, hudobný publicista, 50 r. (16. apríl)
Ludmila KOJANOVÁ - klaviristka, koncertná umelkyňa, pedagogička na košickom konzervatóriu, 55 r. (20. apríl)
Peter HRADIL - hlavný zbormajster Lučnice, docent na VŠMU, 55 r. (29. apríl)

Dňa 27. marca t. r. sa uskutočnila v Bratislave Plenárna schôdza Spolku slovenských skladateľov. Na programe rokovania bola Správa o činnosti sekretariátu Spolku a informácia o plnení uznesení Plenárnej schôdze SSSK a III. valného zhromaždenia Slovenskej hudobnej únie z novembra 1994.

Plenárna schôdza súčasne zvolila nové orgány SSSK. Za predsedu bol zvolený prof. Vladimír Bokes, podpredsedom sa stal Ivan Burlas. Členmi predstavenstva boli zvolení skladatelia Hanuš Domanský, Stanislav Hochel, Vítazoslav Kubička, Petr Martinček, Ilja Zeljenka, Egon Krák a Róbert Gašparík. Dozorná rada bude pracovať v zložení prof. Ladislav Burlas (predseda), Igor Dibák a Július Kowalski. Tajomníkom je Pavol Bagin.

V bohatej diskusii sa členovia SSSK zamerali na problémy súvisiace s celkovým hudobným životom na Slovensku, vyjadrili nespokojnosť so stavom legislatívy v oblasti, ktorá sa bezprostredne dotýka umeleckej tvorby a jej šírenia a zaujali kritické stanovisko k sociálnemu zabezpečeniu hudobných umelcov. Privítali ideu vyhlásenia Roku slovenskej hudby 1996, ako vhodný podnet na zintenzívnenie uvádzania pôvodnej tvorby a súčasného slovenského interpretačného umenia na koncertných pódioch a v hudobno-dramatických divadlách.

PAVOL BAGIN